

Tēvijas Sargs

MILITĀRAIS ŽURNĀLS

2015

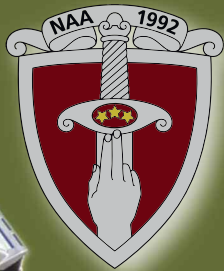
Februāris (2)

Cena €0,85

Nodrošinājuma
pavēlniecība
saņem vienības karogu

Latgales
atbrīvošanas
cīņas

2015. gada 8. maijā

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija

Rīgā, Ezermalas ielā 8,

rīkos

Atvērto durvju dienu

Sākums plkst. 11.00

(ierašanās no plkst. 10.00)

NAA STUDIJU PROGRAMMAS

Profesionālā bakalaura studiju programmas:

- ☛ Sauszemes spēku militārā vadība,
- ☛ Gaisa spēku militārā vadība,
- ☛ Jūras spēku militārā vadība.

Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma

- ☛ Komandējošā sastāva virsnieks.

NAA KARJERAS KURSS

- ☛ Virsnieka speciālista kurss
(ārstiem, juristiem, kapelāniem,
psihologiem, diriģentiem un IT speciālistiem)

Pieteikšanās studijām NAA notiek

Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrā,
K. Valdemāra ielā 10/12 (ieeja no Elizabetes ielas),
Rīga, LV-1473. Tālrunis: 67335392,
e-pasts: rekrutesana@rjc.gov.lv

Mājaslapa: www.naa.mil.lv

Adrese: Ezermalas iela 8, Rīga, LV-1014,
tālrunis: **67076872**,
e-pasts: naa@mil.lv

Latvijas ziņas	2
Eiropas Savienības aizsardzības ministri tiekas Rīgā	4
Latgales atbrīvošanas cīņas nav aizmirstas	6
Ēnu dienā jaunieši ielūkojas aizsardzības nozares aizkulisēs	8
Atklāta Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera kapteiņa Ignata Beča zāle	9
Dāsnais dāvinājums	10
Zemessardze apgūst modernus pretgaisa aizsardzības ieročus	12
Nodrošinājuma pavēlniecība saņem vienības karogu	15
Ģimene un dienests	16
Sports	20
Strēlnieku zvaigznāja atblāzmā	22
Gruzijā atceras latviešu admirāli	24
Augškurzemes partizānu pulks	28
Uz Pasaules jumta. Tibeta	31
Ārzemju ziņas	34
Nākotnē būs iespējama kuģu apgāde no okeānu dzīlēm	36

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespējamais Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūrā
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — **67335391**
Žurnālists **Taivo Trams** — **67335391**
Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399

Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Makets **Aigars Nesters** — **67335391**

Red. pārstāvis ASV **I. Zuševics**.
7214 Elberton Avenue, Greendale,
WI 53129 USA.
Tālrunis: 4144213934
e-pasts: ivarsvz@yahoo.com

Red. pārstāve Vācijā **I. Marx**.
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsūnīd.

12. janvārī Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā sākās kārtējais starptautiskais Jūras spēku Vidējā līmeņa vadības un štāba virsnieku kurss. Pēc kārtas jau devītajā kursā mācības uzsāka 13 klausītāji. Igaunijas Jūras spēkus kursā pārstāv trīs, Lietuvu — četri virsnieki, bet seši klausītāji nāk no Latvijas Jūras spēku flotes. Kurša atklāšanā piedalījās Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektors pulkvedis Egils Leščinskis, Jūras spēku flotes komandieris jūras kapteinis Juris Roze, akadēmijas un kursa vadības personāls, kā arī lūgtie viesi, tostarp ārvalstu militārie atašeji.

Kurss notiek vienu reizi gadā un ilgst 22 nedēļas, un tas dod tiesības absolventiem saņemt dienesta pakāpi «kapteinleitnants» un «komandleitnants». Kurša oficiālā apmācību valoda ir angļu valoda. Kurša uzdevums izglītēt Baltijas valstu Jūras spēku jaunākā un vidējā līmeņa virsniekus, sagatavot viņus turpmākam dienestam Jūras spēku operāciju vadību štābos, tostarp arī daudz nacionālajos štābos.

Kopš pirmā kursa, kas tika sākts 2007. gadā, to ir absolvējuši jau vairāk nekā 100 virsnieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Polijas bruņotajiem spēkiem.

No 19. līdz 20. janvārim Latvijas Kara muzejā norisinājās augsta līmeņa seminārs par gatavošanos 2015. gada jūnija Eiropadomes diskusijai par aizsardzību.

Seminārā piedalījās ES aizsardzības ministriju pārstāvji, kā arī pārstāvji no akadēmiskās vides, kas diskutēja, kā uzlabot ES spēju attīstību, kā arī apsprieda Eiropas aizsardzības industrijas stiprināšanu un ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) lomu globālajā drošības vidē.

«Pēdējā gada laikā starptautiskajā drošības vidē esam novērojuši dramatisks pārmaiņas. ES saskaras ar ievērojamiem drošības izaicinājumiem tās tuvākajās kaimiņvalstīs — Ukrainā, Irākā, Lībijā, Sāhela zonas valstīs un Sīrijā. Izšķirošā atšķirība starp iekšējiem un ārējiem drošības izaicinājumiem mudina ES sasniegt lielāku saskaņotību tās iekšpolitikā un ārpolitikā. Šis seminārs mums visiem sniedz iespēju pirms ilgi gaidītās jūnija tikšanās diskutēt par panākto progresu ES Kopējās drošības un aizsardzības jomā, kā arī rast risinājumus turpmākiem uzlabojumiem,» uzsvēra aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis.

Nākamā Eiropadomes sanāksme, kurā diskutēs par šiem jautājumiem, norisināsies šā gada jūnijā Briselē. Tajā tiks izvērtēti konkrētie panākumi, kas gūti visos jautājumos, kā arī sniegti turpmākie norādījumi KDAP efektivitātes uzlabošanai.

19. janvārī Ādažu bāzē svinīgā ceremonijā sagaidīja 170 dragūnus — ASV armijas Vācijā izvietotā 2. kavalērijas pulka karavīrus, kuri operācijas «Atlantic Resolve» ietvaros ieradusies Latvijā. Ceremonijā piedalījās ASV armijas Eiropā komandieris ģenerālleitnants Frederiks Bens Hodžs, aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis un Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube.

«Tikai grūtos brīžos mēs uzzinām, kas ir mūsu īstie draugi, un ASV pagājušajā gadā ir demonstrējušas gan uzticību NATO vērtībām, gan draudzību, kas tiek augstu vērtēta Latvijā. Šajos sarežģītajos, mainīgajos drošības apstākļos sabiedroto valstu vienotība un solidaritāte ir nozīmīgāka nekā jebkad agrāk,» sacīja aizsardzības ministrs R. Vējonis, uzrunājot ASV karavīrus. «Gan Latvija, gan ASV ir NATO dalībvalstis, un mums ir vienotas militārās procedūras un profesionalitātes kritēriji, tāpat kā mums ir vienoti mērķi un vienas vērtības — brīvība, miers, solidaritāte.»

Ministru novēlēja ASV karavīriem, lai Latvijā pavadītais laiks būtu profesionāliem izaicinājumiem bagāts.

Ģenerālleitnants Hodžs savukārt apļiecināja, ka alianse tagad ir stiprāka nekā jebkad agrāk un ASV karavīri šeit ieradusies kā NATO karavīri, lai apļiecinātu visiem ASV apņēmību stiprināt sabiedroto drošību. «Kopš nelegālās, Krievijas veiktās Krimas aneksijas pagājušajā gadā mūsu alianses karavīri ir sadarbojušies ciešāk nekā agrāk. Un ASV ir apņēmušās arī turpmāk attīstīt un stiprināt šo sadarbību, plānojot kopīgas militārās mācības 2015. gadā un 2016. gadā,» sacīja ģenerālleitnants Frederiks Bens Hodžs.»

Savukārt Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants R. Graube atgādināja, ka Latviju un ASV saista ilgstoša draudzība un partnerība, kas aizsākās jau deviņdesmitajos gados, kopš tā laika realizētas apmācības programmas un projekti. «Afganistānā un Irākā mūsu karavīri plecu pie pleca cīnījās par mūsu vērtībām — brīvību un neatkarību. Un šodien jūs esat šeit, jo pēc Krievijas agresijas Ukrainā ir mainījusies reģionālā situācija un pasaule. Taču operācija «Atlantic Resolve» nav tikai politisks lēmums, tā ir arī iespēja augt profesionāli un nodibināt draudzību. To es jums visiem arī novēlu!» sagaidīšanas ceremonijā sacīja bruņoto spēku komandieris.

21. janvārī aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis un Nacionālo bruņoto spēku komandiera vietnieks Apvienotā štāba priekšnieks ģenerālmajors Juris Zeibārts piedalījās Latgales atbrīvošanas no lieliniekiem 95. gadadienai veltītajos piemiņas pasākumos Daugavpilī un Rēzeknē.

21. janvāra rītā R. Vējonis un ģenerālmajors J. Zeibārts tikās ar Daugavpils domes priekšsēdētāju Jāni Lāčplēsi un piedalījās ziedu nolikšanas ceremonijā pie polu karavīru pieminekļa un Daugavpils luterāņu kapsētā pie Latvijas Brīvības cīņās Latgales frontē 1920. gadā kritušo Latvijas armijas karavīru Brāļu kapu pieminekļa.

Savukārt piemiņas pasākumi Rēzeknē sākās ar aizlūgumu Jēzus Sirds katedrālē un piemiņas brīdi pie obeliskas Latgales atbrīvošanas kaujās kritušajiem karavīriem Miera ielas kapos, kur piedalījās arī jaunsargi un skolēni.

«Šodien mēs ar dziļu cieņu noliecam galvas cilvēku priekšā, kas cīnījās par mūsu valsts brīvību, neatkarību un turpmāko valstisko attīstību. Mēs noliecam galvas un pateicamies mūsu karavīriem, kas ar patiesu dzimtenes mīlestību, ticību Latvijas valstij pirms 95 gadiem ar sviedriem un asinīm izcīnīja pēdējo uzvaru pār Bermonta karaspēku, atbrīvoja Latgali no lielinieku varas,» piemiņas brīdī pie pieminekļa Latgales atbrīvošanas kaujās kritušajiem 115 karavīriem sacīja aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis.

6. februārī Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, veicot kaujas gatavības pārbaudi, vairākām bruņoto spēku vienībām deva uzdevumu aizsargāt divus kritiskās infrastruktūras objektus.

Gaisa spēku aviācijas bāzes lidlauka Lielvārdē un starptautiskās lidostas «Rīga» aizsardzībai tika aktivizēts Pretgaisa aizsardzības divīzijs, Sauszemes spēku kājnieku brigādes rotas līmeņa apakšvienība, kā arī Militārā policija.

«Lidlauki, kā arī cita veida kritiskās infrastruktūras objekti ir būtiski sabiedroto spēku uzņemšanai, tāpēc viena no pirmajām kaujas gatavības pārbaudēm tika saistīta tieši ar šāda uzdevuma izpildi,» paskaidroja bruņoto spēku komandieris. Viņš kopā ar uzdevuma izpildes kontroles grupu apmeklēja lidostas «Rīga» aizsardzībai izvērsto vienību.

«Šādām pārbaudēm ir jāklūst par pastāvīgu elementu vienību sagatavošanai kaujas uzdevumu izpildei, jo tas vislabāk atspoguļo gan spējas, gan trūkumus apmācību, nodrošinājuma un citās jomās,» uzsvēra aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis, norādot, ka pārbaudē konstatētais tiks rūpīgi analizēts, izdarot nepieciešamos secinājumus.

Kaujas gatavības pārbaudes uzdevums ir pārbaudīt un vingrināt ne tikai vienības vadības iemaņas saņemt un dot pavēli, vadīt operāciju un koordinēt uzdevuma izpildi, bet arī pārbaudīt un vingrināt tās apakšvienību spējas veikt izvirzīšanos uz aizsargājamo objektu, izvēršanos un uzdevuma izpildi.

12. un 13. februārī aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis iepazīs ar situāciju uz Latvijas austrumu robežas. Kopā ar Valsts robežsardzes priekšnieku ģenerāli Normundu Garbaru viņš izvērtēja situāciju un iezīmēja nākamās sadarbības posmus starp Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Valsts robežsardzi.

Raimonds Vējonis uzsvēra: «Atkal un atkal pārliecinos, ka mūsu cilvēki robežsardzē, bruņotajos spēkos un citos dienestos ir patiesi valsts patrioti un gatavi darīt visu, lai aizsargātu mūsu drošību.»

Prioritārie uzdevumi valsts robežas drošības stiprināšanā ir 12 metru robežjoslas sakārtošana un aprikošana ar nepieciešamo tehniku, robežsargu skaita palielināšana, atbilstošas materiāltehniskās bāzes nodrošināšana un NATO standartiem atbilstoša bruņojuma iegāde.

Nacionālo bruņoto spēku un Valsts robežsardzes galvenie sadarbības virzieni valsts robežas drošības stiprināšanai ir gan kopējas mācības, kuru mērķis ir nodrošināt efektīvu karavīru un robežsargu sadarbību militārajās operācijās, gan robežsardzes virsnieku apmācība Nacionālajā aizsardzības akadēmijā.

17. februārī Aizsardzības ministrijā svinīgā ceremonijā uz operāciju rajonu pavadīja karavīrus, kuri piedalīsies Eiropas Savienības (ES) vadītajā pretpirātisma operācijā «Atalanta» Somālijas piekrastē un apmācības misijā Mali.

Ceremonijā piedalījās aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis un Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, kā arī regulāro spēku vienību komandieri.

«Drīz jūs būsiet ceļā uz Somālijas krastiem un Mali, lai turpmākos mēnešus savus dienesta pienākumus pildītu starptautiskajās operācijās, apliecinot Latvijas apņēmību vārot mieru un drošību ne tikai savā reģionā, bet visā pasaulē,» uzrunājot karavīrus, sacīja aizsardzības ministrs. Viņš norādīja, ka drošības vide ar katru gadu kļūst arvien sarežģītāka un izaicinājumiem bagātāka — hibridkarš un terorisma draudi, informatīvais karš un kibernetiskajiem uzbrukumiem ir daudzu valstu ikdiena.

«Mūsdienās notikumi vienā valstī vairs nav izolēti konflikti, bet gan daļa no kompleksās drošības vides, un Āfrikas valstu stabilitāte var būt nozīmīgs faktors, kas ietekmē arī mieru un stabilitāti Eiropā,» sacīja ministrs, paskaidrojot, ka ES neformālajā aizsardzības ministru sanāksmē Rīgā tiks runāts arī par turpmāk iespējamām ES operācijām Āfrikas kontinentā.

«Mēs nedrīkstam ļaut teroram un vardarbībai plosīt valstis un cilvēku likteņus, jo mēs, eiropieši un baltieši, esam pieredzējuši, kādu ļaunumu var nest nekontrolēta agresora rīcība. Tieši tāpēc mēs iesaistāmies cīņā pret pirātismu Indijas okeānā un Adenas līcī un palīdzam apmācīt Mali armiju, lai nepieļautu turpmāku vardarbības uzliesmojumu šajos reģionos,» uzsvēra ministrs.

«Latvijas karavīru profesionalitāti starptautiskajās operācijās ir atzinīgi novērtējuši ne tikai NATO sabiedrotie, bet arī Eiropas Savienības valstis. Ir saņemts

18. februārī Ādažu bāzē svinīgā pasākumā atzīmēja triju Baltijas valstu kopējās vienības — Baltijas miera uzturēšanas bataljona (BALTBAT) — izveidošanas 20. gadadienu.

BALTBAT 20. gadadienas svinīgajā ceremonijā piedalījās aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis, Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube un NATO Apvienoto spēku pavēlniecības štāba Brunsumā komandieris ģenerālis Hanss Lotārs Domroze, kā arī Lietuvas Bruņoto spēku un Igaunijas Aizsardzības spēku pārstāvji un vienībā dienējušie karavīri.

Sagatavojusi Ieva Plēsuma.

Foto — Gatis Dieziņš un Normunds Mežiņš.

ļoti augsts profesionalitātes novērtējums mūsu pašreizējam kontingentam Mali,» sacīja bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants R. Graube, uzsverot, ka tas apliecina, ka karavīri spēj sekmīgi pildīt valsts uzticēto pienākumu.

Septiņi Latvijas kontingenta Mali karavīri ir iekļauti Somijas vadītajā Ziemeļvalstu un Baltijas rotas līmeņa apmācības grupā. Tajā apmācību instruktoru pienākumus veic arī Zviedrijas, Igaunijas un Lietuvas karavīri.

«Atalanta» ir ES Jūras spēku militārā operācija, kas palīdz novērst un ierobežot pirātismu un bruņotas laupīšanas pie Somālijas krastiem. Šī ir pirmā ES jūras operācija, kas tiek veikta Kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros.

Eiropas Savienības aizsardzības ministri tiekas Rīgā

No 18. līdz 19. februārim Rīgā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā norisinājās Eiropas Savienības (ES) aizsardzības ministru neformālā sanāksme, kurā notika gatavošanās Eiropadomes šā gada jūnija diskusijai par aizsardzību, kas ir būtiskākais aizsardzības jomas notikums Latvijas prezidentūras laikā.

Sanāksmē piedalījās ES dalībvalstu ministri, ES augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos un Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietniece Federika Mogerīnī, NATO ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs, ES operāciju komandieri, tai skaitā NATO Sabiedroto spēku augstākās virspavēlniecības Eiropā komandiera vietnieks ģenerālis Adrians Bredšovs, kas šobrīd ir ES militārās operācijas *ALTHEA* Bosnijā un Hercegovinā komandieris.

ES aizsardzības ministri diskutēja par iepriekšējās Eiropadomes secinājumu ieviešanu, hibrīddraudiem un stratēģisko komunikāciju, ES starptautiskajām operācijām un ES Kaujas grupu izmantošanu, kā arī

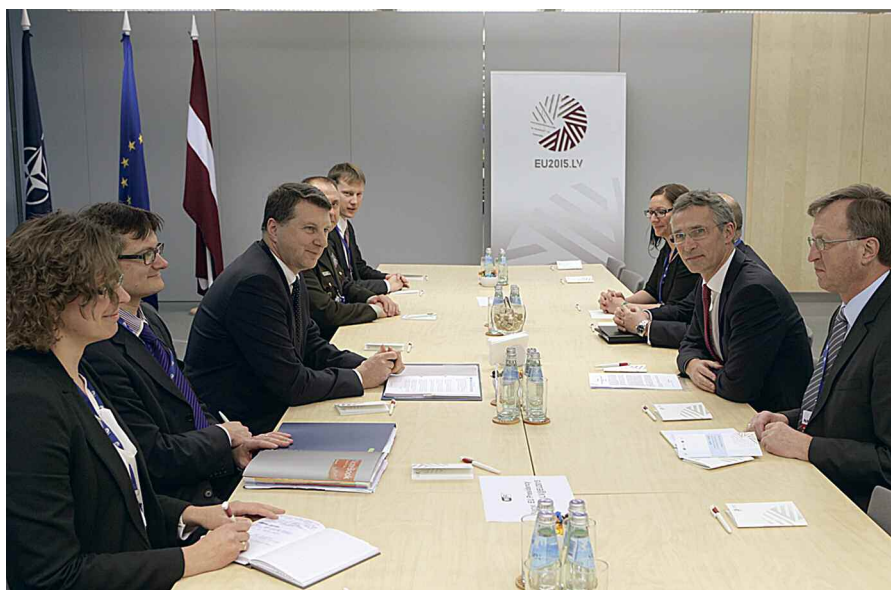
izmaiņām starptautiskajā drošībā. Eiropas Savienības 28 dalībvalstu aizsardzības ministri vienojās, ka ir būtiski nodrošināt, lai valstu un valdību vadītāji jūnijā pārrunātu stratēģiskos drošības izaicinājumus un diskutētu par ES atbildes pasākumiem.

ES aizsardzības ministri secināja, ka pēdējā laika notikumi ES kaimiņu reģionos pierāda, ka hibrīddraudi ir visas ES problēma, un uzsvēra, ka jūnija diskusijā būtu svarīgi, lai tiktu doti tālāki uzdevumi šīs problēmas risināšanai.

«Sanāksmes laikā pārrunājām gatavotos jūnijā gaidāmajai Eiropadomes diskusijai, kas būs būtisks atskaiteis punkts tālākajai ES kopējās drošības un aizsardzības politikas attīstībai,» skaidroja aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis.

Eiropas Savienības aizsardzības ministru neformālās sanāksmes laikā aizsardzības

ministrs Raimonds Vējonis tikās ar NATO ģenerālsēkretāru Jensu Stoltenbergu. Sarunā R. Vējonis uzsvēra, ka ir ļoti gandarīts par Velsas samita lēmumu un NATO Gata-vības reaģēšanas plāna īstenošanu, kas jaunajā drošības situācijā Latvijai un visām Baltijas valstīm ir īpaši būtiski.

Aizsardzības ministrs vēlreiz apliecināja, ka Latvija ir gatava sniegt visu nepieciešamo atbalstu NATO komandvadības štāba elementa izveidei un izvietojumam Rīgā, nodrošinot no Latvijas nepieciešamo personālu un infrastruktūru. Taču štāba elementa izveide ir visu alianses valstu kopīgs lēmums, tāpēc tam nepieciešama arī citu NATO valstu līdzdalība — gan finansiālais atbalsts, gan personāls no citām dalībvalstīm.

NATO ģenerālsēkretārs J. Stoltenbergs uzsvēra, ka štāba elements ir labs praktiskais piemērs NATO klātbūtnei reģionā un jāturpina darbs, lai tikpat sekmīgi un strauji īstenotu arī pārējos Velsas samitā pieņemtos lēmumus.

J. Stoltenbergs arī apliecināja, ka NATO dalībvalstu atbalsts komandvadības štāba elementu izveidei ir vienprātīgs un negrozāms un visdrīzākajā laikā tie tiks nokomplektēti ar nepieciešamo personālu arī no citām dalībvalstīm.

Aizsardzības ministrs R. Vējonis informēja NATO ģenerālsēkretāru, ka Latvijas augstākās amatpersonas ir vienojušās palielināt aizsardzības budžetu, lai tas sasniegtu 2% no IKP jau līdz 2018. gadam. J. Stoltenbergs apsveica Latviju ar šo lēmumu un uzsvēra, ka šāda apņemšanās ir lielisks paraugs arī citām dalībvalstīm.

Eiropas Savienības aizsardzības ministru neformālā tikšanās notiek reizi sešos mēnešos ES Padomē prezidējošajā valstī. Neformālās tikšanās paredzētas, lai pārrunātu galvenos ES kopējās drošības un aizsardzības politikas dienas kārtībā esošos jautājumus.

*Pēc AM preses relizēm.
Foto — Gatis Dieziņš.*

Latgales atbrīvošanas cīņas

Diāna Selecka,

virsseržante, 2. ZSN sabiedrisko attiecību speciāliste.

Foto — Normunds Mežiņš, Artis Vītols, Valsts robežsardzes koledža.

Janvārī apritēja 95 gadi kopš Latgales atbrīvošanas operācijas, kas aizsākās 1920. gada 3. janvārī ar Daugavpils atbrīvošanu, bet noslēdzās 26. janvārī ar Ludzas atbrīvošanu. Latgales atbrīvošanas kaujas bija noslēdzošais posms Latvijas atbrīvošanas cīņās. Latgales atbrīvošanā krita 154 virsnieki un 2892 instruktori un kareivji, ievainoti tika 4085 karavīri.

pēc Latgales atbrīvošanas Latvijā beidzot iemirdzējās tās trešā zvaigzne: «Latgale nav Latvijas mala. Šis ir sākums! Šeit sākas Eiropa — tāda, kādu mēs to pazīstam un kādā mēs vēlamies būt! Latvijai nav malas — Latvija sākas austrumos, rietumos, ziemeļos — visur sākas mūsu zeme! Bet, lai mūsu zeme būtu tāda, kādu mēs to pazīstam, mīlam un gribam sargāt, bija jābūt cilvēkiem, kas bija gatavi šo zemi nosargāt un izcīnīt. Par uzvarām bija jābūt gataviem maksāt, un šajos kapos guļ karavīri, kas dzimuši Kurzēmē, Zemgalē, arī Latgalē, tieši tāpat kā Brāļu kapos Kurzēmē var atrast vidzemniekus, latgaliešus un zemgaļus.»

Piemīņas dievkalpojums notika Jēzus Sirds katedrālē.

21. janvārī Rēzeknē norisinājās plaši pasākumi par godu 95. gadadienai, kopš Latgale tika atbrīvota no lieliniekiem. Tie sākās ar aizlūgumu Jēzus Sirds katedrālē un turpinājās ar piemīņas brīdi pie obeliska Latgales atbrīvošanas kaujās kritušajiem karavīriem Miera ielas kapos, kur apbedīti 115 karavīri. Uzunānot pasākuma dalībniekus, aizsardzības ministrs Raimonds Vējoniš atgādināja, ka Latgales atbrīvošanas kaujas ir svarīga mūsu vēstures daļa. «Aiz šiem skaitļiem, aiz šiem gadiem stāv cilvēki, kas bija gatavi atdot savu dzīvību, lai aizsargātu Latvijas neatkarību!»

Nacionālo bruņoto spēku komandiera vietnieks, Apvienotā štāba priekšnieks ģenerālmajors Juris Zeibārts atgādināja, ka

Pasākuma turpinājumā tika nolikti ziedi pie Latgales atbrīvošanas pieminekļa «Vieņoti Latvijai!», ko tautā dēvē par Latgales Māru.

Festivāla parkā, kur par godu pasākumam jau no paša rīta blakus Latvijas valsts, Eiropas Savienības, Rēzeknes pilsētas un novada karogiem plīvoja arī NATO karogs, bija apskatāma militārās un operatīvās tehnikas izstāde. Tajā ar ekipējumu un tehnikas vienībām bija pārstāvēta Zemessardze, Valsts robežsardze, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un Valsts policija. Kā 1991. gada barikāžu laikā pasākuma dalībniekus sildīja ugunskurs, turpat parkā Zemessardzes 35. nodrošinājuma bataljona karavīri cienāja ar lauka virtuvē pagatavotu karstu tēju un karavīru putru.

Ziedu nolikšana pie obeliska Latgales atbrīvošanas kaujās kritušajiem karavīriem.

Piemīņas brīdis pie Latgales atbrīvošanas pieminekļa.

nav aizmirstas

Pasākuma izskaņā Latgales vēstniecības «Gors» lielajā zālē notika koncerts, kurā piedalījās Nacionālo bruņoto spēku orķestris, Valsts robežsardzes koris un Rēzeknes pilsētas un novada kolektīvi — novada vokālā studija «Skonai», Rēzeknes 1. vidusskolas skolniece Līna Lontone un Dricānu vidusskolas skolnieks Daniels Kazuševs.

Pasākumus par godu Latgales atbrīvošanas 95. gadadienai organizēja Nacionālie

bruņotie spēki sadarbībā ar Rēzeknes pilsētas un novada pašvaldībām, piedaloties Valsts robežsardzei, Valsts policijai, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, Jaunsardzei, apvienībai «Daugavas vanagi», Latvijas Kara muzeja un Latgales Kultūrvēstures muzeja speciālistiem, pilsētas un novada iedzīvotājiem, skolēniem. Tradīcija atzīmēt Rēzeknes atbrīvošanu no lieliniekiem aizsākās pirms 15 gadiem pēc Zemessardzes 3. brigādes komandiera pulkveža Jāņa Žagatas iniciatīvas. Ņemot vērā vairāku pilsētas iedzīvotāju priekšlikumus un 1920. gada 21. janvāra vēsturisko nozīmi Rēzeknes, Latgales un Latvijas vēsturē (Brīvības cīņu laikā pēc Rēzeknes atbrīvošanas janvāra beigās Latvijas armija sasniedza

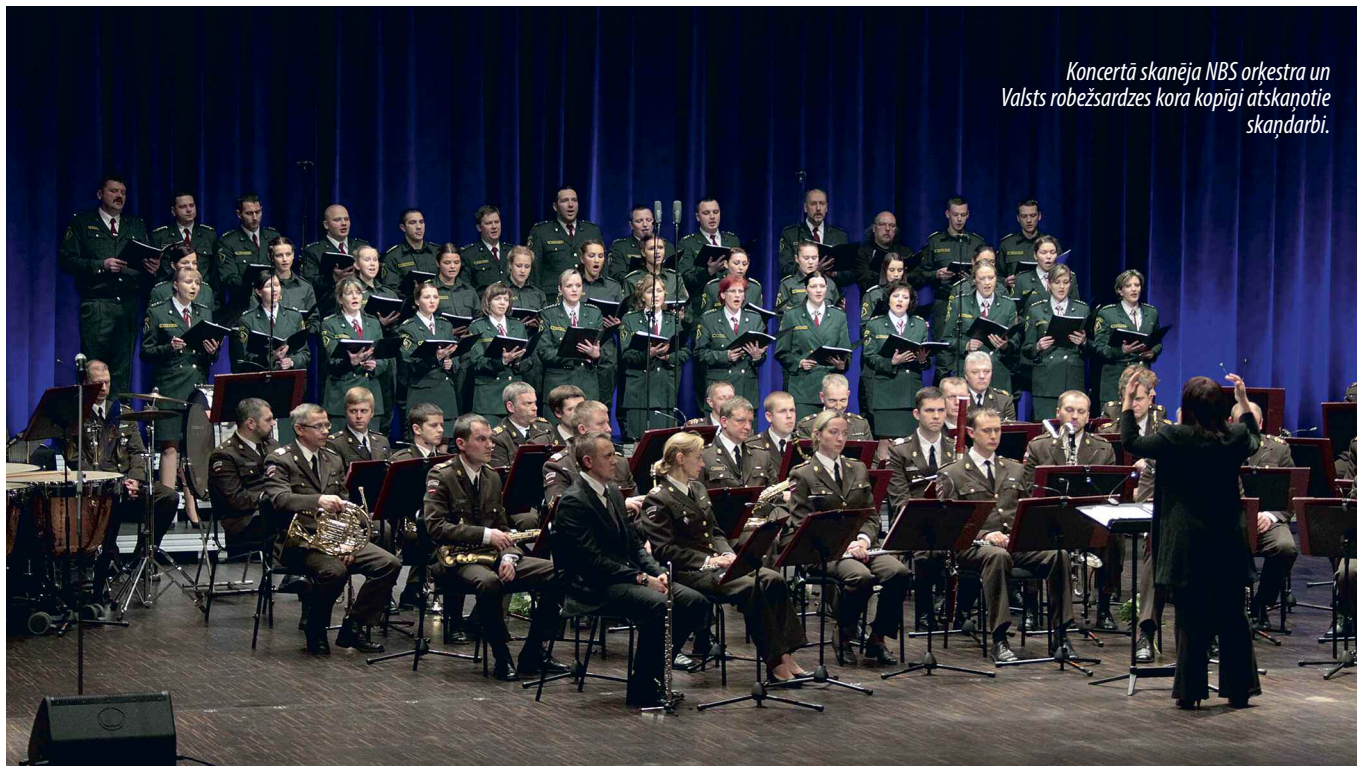
valsts austrumu robežu), Rēzeknes pilsētas domes Kultūras, izglītības, sporta, veselības un sociālo lietu komiteja 2003. gada 10. februārī nolēma, ka 21. janvārī Rēzeknē paceļams Latvijas valsts karogs saskaņā ar LR likuma «Par Latvijas valsts karogu» 2. panta 10. punktu.

«Kā centrālais Latgales atbrīvošanas cīņu atceres pasākums tas bija ļoti audzinošs un saturīgs,» atzina 2. Zemessardzes novada komandieris pulkvežleitnants Aivars Valeņiks. «Bija liels dalībnieku skaits, no kuriem liela daļa bija pilsētas un novada skolēni. Prieks, ka aizsardzības ministra Raimonda Vējoņa un Saeimas deputāta Jāņa Trupovnieka dalība pasākumam sniedza svarīgāku skanējumu. Vēlos arī iebilst tiem, kuri apgalvo, ka Latvijas un Latgales atbrīvošanas cīņas ir aizmirstas, — tā nav, katru gadu 21. janvārī notiek atceres pasākumi, kuros iesaistās visu spēka struktūru pārstāvji, pašvaldības, muzeji, skolu jaunatne!» **IS**

Pirmo reizi pilsētas Festivāla parkā plīvoja NATO karogs un pilsētniekus sildīja barikāžu atceres ugunskuris.

Koncertā skanēja NBS orķestra un Valsts robežsardzes kora kopīgi atskaņotie skaņdarbi.

Ēnu dienā jaunieši ielūkojas aizsardzības nozares aizkulisēs

Šā gada 11. februārī vairākiem jauniešiem no visas Latvijas ikgadējās Ēnu dienas ietvaros bija iespēja iepazīt darbu Aizsardzības ministrijā un dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos, kā arī uzzināt par aizsardzības nozares aktualitātēm un vadības dienas kārtību.

Aizsardzības ministram Raimondam Vējonim ik uz soļa sekoja piecas «ēnas» — Artūrs Zvirgzdiņš no Madonas valsts ģimnāzijas 8.a klases, Elza Andersone no Rīgas Mūzikas internātvidusskolas 11. klases, Artūrs Liskovs no Olaines 1. vidusskolas 11. klases, Nils Niedrītis no Rīgas 64. vidusskolas 12. klases un Monta Muceniece no Liepājas valsts tehnikuma 4. kursa.

R. Vējoņa «ēnas» par aizsardzības ministra pienākumiem uzzināja gan Ministru kabinetā, gan arī Aizsardzības ministrijā, kā arī guva atbildes uz jautājumiem par karjeras iespējām aizsardzības nozarē.

Aizsardzības ministrs jauniešiem pastāstīja par savu dienas kārtību, Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību starptautiskajās operācijās, Latvijas sadarbību ar sabiedrotajiem aizsardzības jomā, kā arī īpašu uzmanību pievērša mūsdienu drošības izaicinājumiem.

«Ministri ir iestādes vadītāji, kam, balstoties uz informāciju, kuru sagatavo attiecīgās nozares speciālisti, jāprot pieņemt lēmumus, tāpēc būtiska ir uzticība starp ministru kā iestādes vadītāju un viņa padotībā esošajiem cilvēkiem,» stāstot par ministru darba specifiku, uzsvēra R. Vējonis. «Ja ministrijas personāls darbojas kā komanda, kuras pamatā ir savstarpēja uzticība, ministram ir viegli pieņemt lēmumus.»

Arī interviju sniegšana masu medijiem ir neatņemama aizsardzības ministra dienas kārtības sastāvdaļa, lai nodrošinātu sabiedrības informētību par nozares aktualitātēm. Šogad aizsardzības ministra «ēnām» bija iespēja vērot intervijas aizkulisēs ar televīzijas ziņu kanālu TV3.

«Priecājos, ka interesējaties par aizsardzības nozari, tomēr novēlu jums katram

pilsētas 2. vidusskolas 10. klases, Jānis Eliāss no Pārgaujas vidusskolas 10. klases, Tomass Jānis Šmits no Rūjienas vidusskolas 9.a klases un Nadīna Nagle no Rīgas angļu ģimnāzijas.

Ģenerālleitnants Raimonds Graube kopā ar jauniešiem apmeklēja Štāba batal-

jonu un Apvienoto štābu, dodot iespēju skolēniem iepazīt karavīru dienesta pienākumus, bruņojumu un ekipējumu, kā arī tikties ar valsts bruņotā spēka augstāko vadoni — Valsts prezidentu Andri Bērziņu.

Trīsdesmit «ēnas» sekoja arī Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti, tādējādi vērojot kadetu ikdienas gaitas. Kadetu «ēnām» bija iespēja uzzināt par aizsardzības akadēmijas piedāvātajām studiju iespējām, kā arī skatīt ieroču un ekipējuma izstādi un paraugdemonstrējumus.

Rekrutēšanas un Jaunsardzes centru apmeklēja piecas «ēnas» — 101. Rīgas jaunsargu vienības jaunsargs un Jaunsargu pašpārvaldes vadītājs Leonārs Ēriks Kaupmanis, 211. Madonas jaunsargu vienības jaunsardze Loretta Žukovska, 218. Smiltenes jaunsargu vienības jaunsardze Laila Ozola, 210. Salacgrīvas jaunsargu vienības jaunsardze Valērija Grigorjeva un 219. Ligatnes jaunsargu vienības jaunsargs Edgars Šulcs. Jaunieši iepazīs ar Jaunsardzes darba organizēšanu un aktualitātēm.

Pēcpusdienā aizsardzības ministra «ēnas», Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra direktora un ASV karavīru Latvijā «ēnas» iepazīs ar ASV 2. kavalērijas pulka karavīru sagatavoto ekipējuma izstādi Ādažos un uzzināja vairāk par karavīru dienesta pienākumiem.

Piesakoties «ēnot» aizsardzības nozares vadību, skolēni lielākoties minējuši, ka viņiem ir vēlme iepazīt aizsardzības nozares ikdienu, plašāk uzzināt par aizsardzības ministra darbu, Nacionālo bruņoto spēku spējām un militāro sadarbību ar citām valstīm.

Aizsardzības ministrija un NBS piedalās karjeras izvēles veicināšanas projektā «Ēnu diena» kopš tā pirmsākumiem — no 2001. gada.

Sagatavoja Anete Ģnēze,

AM Preses nodaļas vecākā referente.

Foto — Gatis Dieziņš un Normunds Mežiņš.

Atklāta Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera kapteiņa Ignata Beča zāle

Zemessardzes 35. nodrošinājuma bataljona štābā Preiļu novada Litavniekos, atzīmējot Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera kapteiņa Ignata Beča 125. dzimšanas dienu, 14. februārī tika atklāta viņam veltīta piemiņas zāle.

Godinot kapteiņa Ignata Beča ieguldījumu Latvijas neatkarības izcīnīšanā un nostiprināšanā, kā arī ņemot vērā to, ka viņš ir dzimis Litavniekos — vietā, kur šobrīd izvietots Zemessardzes 35. nodrošinājuma bataljons, vienība nolēmusi konferenču zāli nosaukt viņa vārdā. Zālē ir apskatāma I. Bečam veltīta fotoizstāde.

2. Zemessardzes novadā šī jau ir otrā zāle, kam dots Latvijas atbrīvošanas cīņu karavīra vārds. 2. ZSN štāba konferenču zāle nosaukta Latgales partizānu pulka un Rēzeknes 9. kājnieku pulka karavīra kapteiņa Oskara Pērkonas vārdā. 2. ZSN komandieris pulkvežleitnants Aivars Valeniks uzskata, ka tas ir labs veids, kā atgādināt sabiedrībai par svarīgām personām mūsu vēsturē: «Domāju, ka ar laiku katrā no mūsu vienībām būs piemiņas zāle! Protams, ļoti daudz atkarīgs no vienības komandiera, tāpēc gribu uzteikt majora Ilmāra Sparāna iniciatīvu sadarbībā ar I. Beča tuviniekiem,

ZS 35. NBN komandieris majors Ilmārs Sparāns stāsta, ka no ieceres līdz zāles izveidei pagājis visai ilgs laiks, bet jau tagad ir skaidrs, ka I. Beča zāles atklāšana Preiļu novadam ir nozīmīgs pasākums, kas kļūs par aizsākumu vairākām jaunām tradīcijām. «Mēs aicinājam uz pasākumu Preiļu vēstures skolotājus, un viņi arī turpmāk ir laipni aicināti izmantot mūsu zāli savām vēstures stundām, stāstot par Latvijas atbrīvošanas cīņām. Pasākumā aizsākās diskusija, ka šī gada Lāčplēša dienas lāpu gājiens varētu sākties nevis pilsētas centrā, bet gan pie bataljona štāba.»

Ignats Bečs dzimis 1890. gada 14. februārī Preiļu pagasta Litavniekos. Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1918. gada 15. decembrī. Cēsu rotas rindās cīnījies pie Lielaucē, Skrundas un Kalnciema. No 1919. gada 30. septembra bija bataljona komandieris Latgales partizānu pulkā, kur dienēja līdz Brīvības cīņu beigām. Par varonību un drosmi tika apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeni.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas Ignats Bečs brīvprātīgi iestājās Robežsardzes dienestā un tika iecelts par Zilupes apgabala 1. robežapsardzības rajona priekšnieku, bet vēlāk — tādā pašā amatā Pasienas rajonā. Trīsdesmito gadu otrajā pusē viņš bija policijas iecirkņa priekšnieks Abrenē un Preiļos.

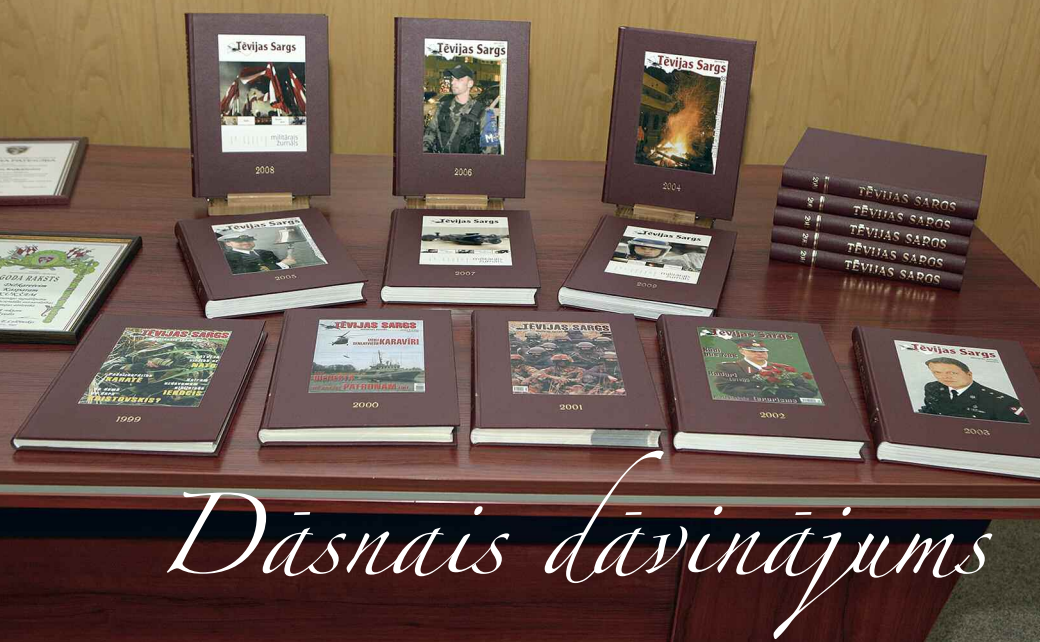
Svinīgajā pasākumā piedalījās Zemessardzes vienību un Valsts robežsardzes kolēdžas pārstāvji, pašvaldību vadītāji, kā arī vietējo skolu vēstures skolotāji. Pasākumu ar savu dalību pagodināja I. Beča brāļadēls — 96 gadus vecais Vladislavs Bečs.

kā arī NBS komandiera padomnieka vēstures jautājumos Jāņa Hartmaņa palīdzību, ierīkojot šo zāli.»

*Sagatavojusi Diāna Selecka, virsreržante,
2. ZSN sabiedrisko attiecību speciāliste.*

Foto — Gunārs Vilcāns.

Dāsnais dāvinājums

Šogad mūsu bruņoto spēku virsnieku kalve — Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija — svin savas pastāvēšanas 23. gadskārtu. Šā gada 13. februārī akadēmijas telpās notika dibināšanas gadadienas svinīgais pasākums, kurā akadēmijas rektors pulkvedis Egils Leščinskis sumināja mācību iestādes labākos virsniekus un kadetus.

Svinīgā pasākuma laikā vērtīgu papildinājumu saņēma Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas bibliotēka — militārā žurnāla «Tēvijas Sargs» pilnu komplektu iesējumā pa gadiem kopš žurnāla iznākšanas brīža. Sešpadsmit sējumos iesietie «Tēvijas Sarga» eksemplāri (1999.—2014.) ir Latviešu virsnieku apvienības goda biedra, atvaļinātā ASV militārās rezerves brigādes ģenerāļa Vilmāra Kukaiņa dāvinājums akadēmijas bibliotēkai un tās lasītājiem. Dāsnā dāvinājuma reizē sniedzam ieskatu Vilmāra Kukaiņa darbīgajā dzīves gājumā.

Šā gada 10. augustā Vilmāram Kukainim apritēs 85 gadi, taču sirmais ģenerālis joprojām ir ierindā: gan aktīvi sekojot līdzi militāri politiskajiem notikumiem pasaulē un Latvijā, gan atbalstot mūsu valsts bruņotos spēkus, dalīdamies savā bagātajā pieredzē un zināšanās ar latviešu militārajām aprindām.

1949. gadā nākamais ģenerālis iestājas 8920. jeb Virsaša Viestura sardžu rotā — vienā no ASV armijas sastāvā Eiropā dibinātajām baltiešu sardžu un darba paramilitārajām vienībām, kurās uzņēma arī bijušos latviešu un igauņu leģionārus. Līdzās citiem uzdevumiem baltiešu rotas veica arī Nirnbergas tiesu pils apsardzību, kad tur noritēja tiesas sēdes par nacistiskajiem noziedzniekiem.

1950. gada vasarā V. Kukainis kopā ar māti izceļo uz Amerikas Savienotajām Valstīm — uz Mičiganas pavalsts Grandrapidiem. Šajā laikā ASV ir iesaistījušās militārajā konfliktā Korejas pussalā. 1951. gadā V. Kukainis saņem iesaukšanas pavēsti ASV bruņotajos spēkos, viņu norīko kā sanitāru doties uz Koreju. Tolaik uz Koreju ASV militārās iestādes centās vairāk sūtīt iecelotājus. Atteikšanās no obligātā dienesta nozīmēja automātisku ASV pilsonības zaudēšanu, bet iestāšanās armijā pilsonības iegūšanu tikai veicināja. Daudziem latviešu bēgļiem atkārtota nokļūšana karadarbības zonā nebūt nebija dzīves sapnis, tapēc viņi vai nu izvēlējās studēt teoloģiju (mācītājus armijā neiesauca), vai pārcelties uz tuvējo Kanādu. Kā atceras V. Kukainis,

Pasākuma laikā NAA personāls atskatījās uz iepriekšējos gados paveikto un saņēma laba vēlējumus no NBS Apvienotā štāba priekšnieka ģenerālmajora Jura Zeibārta un Latviešu virsnieku apvienības pārstāvjiem.

latviešu puīšu vairākums tomēr izvēlējās doties armijā (tādā veidā iegūstot ASV pilsonību) un nokļuva Korejas karā. Taču vācu valodas prasme V. Kukainim paver pavisam citu perspektīvu, un viņš kļūst par amerikāņu armijas militārās izlūkošanas bataljona tulku Vinē. Tas bija laiks, kad Vīne un visa Austrija joprojām bija sadalīta četrās Otro pasaules karu uzvarējušo valstu okupācijas zonās. Katrā ziņā dienests šādos apstākļos bija vērtīga pieredze nākamajam virsniekam. Tieši pēc obligātā militārā dienesta V. Kukainis pieņem lēmumu turpināt militāro karjeru.

Militārais dienests palīdz V. Kukainim iegūt tālāku izglītību — ar armijas atbalstu viņš iestājas un pabeidz Grandrapidu koledžu, vēlāk Rietummičiganas universitāti Kalamazū, kur iegūst bakalaura grādu industriālajā menedžmentā. Vienlaikus turpinās viņa militārā karjera. Līdztekus studijām universitātē V. Kukainis absolvē ASV bruņoto spēku rezerves virsnieku kursus un turpina militāro dienestu rezerves kājnieku vienībā. 1957. gadā pabeidzis kursus, iegūst rezerves leitnanta dienesta pakāpi. Viņš pabeidz arī Armijas apgādes skolu, kā arī augstākos kursus Armijas intendantūras koledžā un ASV Nacionālās aizsardzības universitātē. V. Kukaiņa aktīvais dienests turpinās līdz 1976. gadam. Šajā laikā viņš dien ASV spēkos Rietumvācijā, Irānā, Taizemē, Japānā un 1966.—1967. gadā piedalās karā Vjetnamā.

Pēc atvaļināšanās no aktīvā dienesta V. Kukainis ar ASV bruņoto spēku piešķirto stipendiju turpina akadēmisko izglītību un iegūst maģistra grādu publiskajā administrācijā, pabeidzot Kentas universitāti. Strādā militārajā rūpniecībā. 1993. gadā ASV Ohaijo pavalsts Nacionālās gvardes vadība

pieredzējušo karavīru uzaicina turpināt militāro dienestu. V. Kukainis kļūst par pavalsts Nacionālās gvardes militārās rezerves štāba priekšnieka vietnieku. 1996. gadā viņu paaugstina dienesta pakāpē par brigādes ģenerāli. No ASV Nacionālās gvardes V. Kukaini atvaļina pēc galējā vecuma cenza sasniegšanas 1999. gadā. Kopumā, ieskaitot dienestu paramilitārajā Virsaiša Viestura sardžu rotā, Vilmārs Kukainis ASV bruņotajos spēkos dienējis gandrīz piecdesmit gadus. Dienesta laikā apbalvots ar ASV Bronzas zvaigzni un daudziem citiem šīs valsts apbalvojumiem.

Nevar neminēt ģenerāļa Vilmāra Kukaiņa citu darbības jomu visa mūža garumā, proti, viņa aktīvo sabiedrisko darbu trimdas latviešu kopienā gan Savienotajās Valstīs, gan citur pasaulē. V. Kukainis savās dienesta gaitās vienmēr centies apzināt tautiešus, galvenokārt latviešu karavīrus. Pēc atvaļināšanās no dienesta viņa sabiedriskā rosība kļūst vēl aktīvāka. V. Kukainis ir viens no vadošajiem Klīvlendas Baltiešu

komitejas valdes locekļiem, darbojies Latviešu Klīvlendas krājaizdevumu sabiedrībā un Latviešu krājaizdevumu sabiedrībā «Daugavas vanagu» organizācijā.

Pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas kopā ar domubiedriem Ilmāru Dambergu, Egonu Goldšmitu, Visvaldi Ķemeri, Ilmāru Krastu, Alfōnu Medni, Andreju Mežmali un citiem viņš izveido ASV bruņotajos spēkos dienāšo latviešu militāro speciālistu grupu, lai palīdzētu Latvijas Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, sekmējot to iekļaušanu starptautiskajā aprītē, tai skaitā NATO.

V. Kukainis devis arī lielu personisku ieguldījumu mūsu bruņoto spēku attīstībā, gan strādājot Latvijas aizsardzības atbalsta darba grupā, gan lasot lekcijas Latvijas NBS virsnieku sagatavošanas mācību iestādēs.

V. Kukainis īpaši lepojas, ka Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru (LKOK) biedrības valdes pirmais un pēdējais priekšsēdis Arvids Lauris iecēlis viņu par biedrības pilnvarnieku, lūdzot rūpēties par vēl dzīvajiem ordeņa kavalieriem. Šo darbu Vilmārs Kukainis arī apzinīgi pildījis.

Sabiedriskā kārtā V. Kukainis ilgus gadus darbojas kā militārā žurnāla «Tēvijas Sargs» un Latvijas Kara muzeja pārstāvis Ziemeļamerikā, krietni sekmējis līdzekļu vākšanu nodegušā O. Kalpaka piemiņas muzeja «Airītes» atjaunošanai, kā arī vācis un pats ziedojis ievērojamus līdzekļus Latvijas Kara muzeja ekspozīciju veidošanai un eksponātu iegādei.

V. Kukainis apbalvots ar Latvijas Republikas apbalvojumiem — Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi (1995), Triju Zvaigžņu ordeņa IV šķiru (2000) un vairākiem aizsardzības ministra apbalvojumiem.

Ģimeni V. Kukainis nodibināja 1955. gadā, kad apprecējās ar Dzintru Kalnraupu (Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera Pētera Kalnaraupa meitu). Ģimenē ir izauguši dēli Māris (1956) un Lauris (1961).

Sagatavojis Juris Ciganovs, Dr. hist.

Foto — Gatis Dieziņš.

Zemessardze apgūst modernus pretgaisa aizsardzības ieročus

Taivo Trams

Foto — Normunds Mežiņš.

Zemessardze sāk apgūt jaunus un ļoti svarīgas prasmes, kas var izrādīties būtiskas Latvijas aizsardzībai. Janvāra beigās Gaisa spēku aviācijas bāzē Lielvārdē noslēdzās apmācību kurss, kura laikā zemessargi apguva iemaņas darbā ar tuvās darbības rādīša pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu RBS-70. No vairāk nekā 20 zemessargiem, kuri apguva apmācību pēdējo posmu, pārbaudījumus nokārtoja 12 vīri, kas turpmāk varēs sevi dēvēt par pilnvērtīgiem RBS-70 operatoriem.

Jāuzstāda komplekss un jāizšauj

Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljona zemessargi apmācības kursu uzsāka vēl vasarā, jūlija beigās. Kursa gaitā zemessargiem bija jāapgūst tehnoloģiski sarežģītā ieroču sistēma vismaz 75% apmērā — proti, jābūt spējīgiem patstāvīgi izvērst kompleksu vizuālajai šaušanai mērķi un izšaut raķeti. Spējīgākie zemessargi apmācības gaitā ir apguvuši arī radara izmantošanu un var lietot no tā saņemtos datus šaušanas precizitātes pilnveidošanai. Zemessargi jaunās prasmes apguvuši tikai brīvdienās, kopumā veltot 20 dienas brīvā laika. Apmācību vadīja Gaisa spēku aviācijas bāzes Pretgaisa aizsardzības divizona instruktori.

Vislielākās grūtības sagādājis darbs ar iekārtas simulatora sistēmu, kas ļauj virtuāli modelēt kaujas apstākļus. Tas arī saprotams — profesionālā dienesta karavīriem šādas apmācības ir ikdiena, bet zemessargi to dara no pamatpienākumiem brīvajā laikā. Taču pirmajā apmācības kārtā plānotie mērķi ir sasniegti, konstatētas arī pilnveidojamās lietas, pie kā tiks strādāts nākamajā apmācības posmā.

Modernās tehnoloģijas jāapgūst arī Zemessardzei

«Līdz šim ar pretgaisa aizsardzību Nacionālajos bruņotajos spēkos ir nodarbojušās tikai profesionālas vienības, tagad šī

spēja pāriet arī Zemessardzei. Profesionālā dienesta karavīru skaits Pretgaisa aizsardzības divizionā diemžēl nav pietiekams, lai apgūtu un apkalpotu visas mūsu rīcībā esošās RBS-70 palaišanas iekārtas. Līdz ar to mums bija divas alternatīvas — vai nu palielināt profesionālā dienesta karavīru skaitu, vai piesaistīt rezervistus — zemessargus. Uzskatu, ka zemessargu piesaistīšana ir pareizais ceļš, jo tā mēs motivējam viņus iesaistīties apmācību procesā arvien vairāk un apgūt arī šādas tehnoloģiski sarežģītas ieroču sistēmas,» uzsver NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Drošības situācija valstī prasa maksimāli īsā laikā apgūt mūsu rīcībā esošās iekārtas, uzskata NBS komandieris.

Rezumējot apmācību rezultātus, R. Graube ir pārliecināts, ka apmācība sasniedz savu mērķi. Protams, kā jau pirmajā reizē ir savas īpatnības un nepilnības, taču turpmākajā apmācības gaitā tiks izdarīti atbilstoši secinājumi un veiktas izmaiņas. «Mēs noteikti turpināsim zemessargu apmācību šo sarežģīto ieroču sistēmu apgūšanā, lai mūsu valsts maksimāli īsā laikā būtu spējīga izmantot visas palaišanas iekārtas, kas jau ir mūsu noliktavās,» saka R. Graube.

Apmācītie speciālisti jānotur bruņotajos spēkos

Prioritāri RBS-70 iekārtas izmantos Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljons, taču interesi par šo ieroču sistēmu apguvi ir izteikuši arī Studentu bataljona un 54. inženiertehniskā bataljona zemessargi, tā ka perspektīvā šīs pretgaisa aizsardzības sistēmas lietošanā apmācītu cilvēku skaits Latvijā ievērojami pieaugs. Tiesa, būtisks uzdevums ir arī jau apmācīto speciālistu paturēšana bruņotajos spēkos, kā arī apgūto prasmju uzturēšana pienācīgā līmenī. «Apmācības process ir ļoti dārgs, tādēļ mums būs jādara viss iespējamais, lai paturētu apmācītos cilvēkus bruņotajos spēkos — viņi vienkārši nedrīkst aiziet no aprītes. Mums būs arī jādomā, kā motivēt zemessargus turpmāk piedalīties apmācībās lielākā apjomā, nekā vidēji zemessargs to spēj un var,» paskaidro R. Graube.

Šo jautājumu risināšanai nākotnē iezīmējas divi lieli uzdevumi, akcentē R. Graube. Zemessargiem, kuri būs veiksmīgi apguvuši RBS-70 apmācību programmu un nokārtos kvalifikācijas prasības, tiks ieviesta atsevišķa apmācību programma jau iegūto spēju uzturēšanai pienācīgi augstā līmenī — vismaz

10 dienas gadā, iespējams — arī vairāk. Savukārt tiem, kam pirmajā reizē varbūt nedaudz pietrūka laika vai arī zināšanu, lai iegūtu kvalifikāciju, tiks izstrādāta īpaša programma, lai dotu iespēju šajā gadā panākt tādu līmeni, ka arī viņus varētu uzskatīt par kvalificētiem RBS-70 operatoriem, saka NBS komandieris.

Protams, tā ir tikai viena daļa no lielāka plāna, kas paredz būtiski paaugstināt NBS tehnoloģisko līmeni, arvien vairāk apgūstot mūsdienīgas un sarežģītas ieroču sistēmas. Noteikti turpināsies arvien jaunu zemessargu apmācība, lai 2015. gada nogalē mēs varētu teikt, ka esam izdarījuši visu, lai apgūtu mūsu rīcībā esošās pretgaisa aizsardzības sistēmas, uzsver NBS komandieris. Līdztekus turpināsies arī NBS kopējā attīstība, iepērkot un apgūstot arvien modernāku bruņojumu. «Tas savukārt prasa palielināt profesionālā dienesta karavīru skaitu. Protams, mēs turpināsim apmācīt zemessargus un izmantot viņu potenciālu visur, kur tas objektīvi ir iespējams, bet, ja mēs runājam par, piemēram, komandvadības sistēmām, radaru un citu sarežģītāku tehnoloģiju lietošanu, tur tomēr ir nepieciešams profesionālā dienesta karavīrs ar atbilstošu apmācības ilgumu un regulāru iekārtu izmantošanas praksi. Līdz ar to mēs plānojam palielināt profesionālā dienesta karavīru iesaukumu armijā turpmākajos gados,» saka R. Graube.

Noderēs arī datorspēļu meistari

Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljonam jaunapgūtās prasmes ir pilnīgi jauna spēja, atzīst bataljona komandieris majors Aivars Krjukovs. Jaunā bruņojuma apgūšana bijusi liels izaicinājums bataljona zemessargiem — tas nozīmēja daudz intensīvāku

un saspringtāku apmācību procesu, taču interese par RBS-70 apgūšanu bijusi ļoti liela. «Tas ir moderns, tehnoloģiski attīstīts un pilnīgi citāds ierocis. Ar tādiem zemessargiem nenākas darboties ikdienā. Apmācības laikā daudz vairāk tika akcentēts darbs ar simulācijas sistēmām, tāpēc cilvēkiem noteikti arī bija daudz lielāka interese par darbu ar šo sistēmu,» uzskata A. Krjukovs. Viņaprāt, darbam ar šāda tipa ieročiem par labu var nākt iepriekšēja pieredze datorspēlēs. «Ja cilvēks ir draugos ar datoru un spēlē datorspēles simulācijas režīmos, šī kapacitāte cilvēkam nāk tikai par labu. Tas noteikti var palīdzēt labāk un ātrāk izprast šo ieroču sistēmu,» saka bataljona komandieris.

Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljons pašlaik pievērš ļoti lielu uzmanību cilvēku atļasei un sagatavošanai darbam ar

Turpinājums 14. lpp.

jauno sistēmu. «Mēs ar lielāko prieku gaidām jaunus zemessargus mūsu rindās. Šī gada laikā plānojam intensificēt apmācības un apgūt pēc iespējas vairāk ieroču sistēmu, tādēļ ceram, ka mūsu vienībai pievienosies jauni cilvēki.» Tuvākais jaunu zemessargu uzņemšanas posms paredzēts martā, un bataljona komandieris aicina visus interesentus droši sazināties ar bataljonu un precizēt visu interesējošo informāciju.

Ziemā mācīties vieglāk

31. janvārī NBS Gaisa spēku aviācijas bāzes teritorijā Lielvārdē notika apmācību noslēdzošā daļa — praktiskās šaušanas un simulatoru izmantošanas tests. Atbilstoši pārbaudījumu norises leģendai zemessargiem ar RBS-70 iekārtu palīdzību jāneitralizē nosacītā pretinieka centieni no helikoptera desantēties aviācijas bāzes teritorijā. Pretinieka lomā šoreiz iejutās Gaisa spēku aviācijas bāzes helikopters Mi-2, kura ekipāža savu lidaparātu apzinīgi virzīja virs katras zemessargu komandas, kas tobrīd darbojās ar savu pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu.

Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljona vecākie zemessargi Aldis Dūmiņš un Jānis Bečs nule kā pabeiguši praktiskās šaušanas pārbaudījumu. Izvērtējot aizvadīto apmācības posmu, viņi atzīst, ka ļoti sarežģīti viss lices tikai pašā sākumā, pēc tam apgūstamā viela kļuvusi arvien saprotamāka. Protams, samērā īsā laikā nācies apgūt daudzas jaunas komplicētas prasmes, taču tas nav bijis nekas nepaveicams. Tomēr viena no problēmām ir brīvais laiks, ko var veltīt apmācībām un treniņiem. «Tagad, ziemā, ir vieglāk — tad laukos mazāk darba. Vasarā gan nav tik viegli izrauties.

Pilsētā dzīvojot, tas būtu vienkāršāk,» atzīst A. Dūmiņš.

Apmācības jāpadara intensīvākas

NBS Pretgaisa aizsardzības divizionam darbs ar zemessargiem arī bijis liels izaicinājums — šī bijusi pirmā šādas sadarbības reize, saka divizona komandieris majors Juris Skudra. «Rezultāti nav slikti, tātad šāda veida apmācība ir jāturpina, varbūt kaut ko pamainot un uzlabojot. Būtībā karavīrs ir un paliek karavīrs — vai viņš ir zemessargs vai atrodas profesionālajā dienestā — jāapmāca jebkurā gadījumā.»

Pēc viņa aplēsēm, 80% apmācāmo zemessargu apgūtās teorētiskās zināšanas bijušas labas. Lielākās grūtības sagādājuši simulatora apgūšana un t.s. teorētiskā šaušana, izmantojot RBS-70 tehnoloģiskās iespējas. «Tagad mums ir skaidrs, ka šim pasākumam turpmāk ir nepieciešams veltīt vairāk laika. Nākamajos kursos tas noteikti tiks ņemts vērā, un vairāk laika veltīsim tieši šiem operatoru sagatavošanas aspektiem.»

Atskatoties uz aizvadīto apmācību kursu, J. Skudra teic, ka pagaidām ir grūti izdarīt visaptverošus secinājumus, jo šis darba posms savā ziņā bijis kā pilotprojekts. «Tās ir divas diezgan grūti salīdzināmas lietas — profesionālā dienesta karavīrs no rīta līdz vakaram mācās, un viņa apmācība notiek ļoti intensīvi, savukārt zemessargs apmācībai velta savu brīvo laiku un reizi divās nedēļās atbrauc uz Lielvārdi un cenšas kaut ko iemācīties. Protams, tas notiek daudz lēnāk. Turklāt cilvēks divu nedēļu laikā šo to piemirst, un, uzsākot nākamo apmācību ciklu, nākas atsvaidzināt iepriekš apgūtās zināšanas — arī tam tiek tērēts papildu laiks. Pašlaik ir

skaidrs, ka šīs apmācības ir jāpadara intensīvākas, lai tās uzlabotu un turpmāk gūtu labākus rezultātus,» saka J. Skudra. Perspektīvā lielāka vēriba ir jāvelta arī potenciālo apmācāmo atlasei, vairāk jāpievēršas teorētiskajai šaušanai — lai to apgūtu un panāktu rezultātu, ir vajadzīgas iemaņas un garas darba stundas.

J. Skudra atzīst, ka arī viņa komandētajam divizionam varētu būt interese par RBS-70 sistēmas lietošanā apmācītajiem zemessargiem. «Nākotnē mums noteikti nāksies sadarboties ar zemessargiem, veidot kopīgu vienību, lai apgūtu ekipējumu, kas pašlaik ir mūsu rīcībā.»

Šajā gadā divizionā tiks īstenots pilnveidots RBS-70 operatoru pamatapmācības kurss, sertifikātu jau ieguvušo operatoru kvalifikācijas uzturēšanas kurss, kā arī Gaisa spēku novērotāju apmācības kurss. Sadarbību ar Latvijas Gaisa spēku aviācijas bāzi turpinās arī kolēģi no Lietuvas, kuri izmanto RBS-70, bet Lielvārdē praktizējas simulatoru lietošanā. **18**

Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljons, kurš izvietots Mārupes novada «Ceros», savās rindās aicina Latvijas pilsoņus, kuri vēlas apgūt pretgaisa aizsardzības iemaņas. «Mūsu specializācija ir pretgaisa aizsardzība. Mēs sargājam Latvijas zemi un debesis. Sargu nekad nav par daudz, tāpēc tieši Tevi mēs gaidām savā pulkā!» aicina bataljona zemessargi, interesentus lūdzot zvanīt pa tālruni **67915370**.

Nodrošinājuma pavēlniecība saņem vienības karogu

Katras Nacionālo bruņoto spēku vienības lielākais svētkums ir tās karogs. Tagad savs karogs ir arī NBS Nodrošinājuma pavēlniecībai — 4. februārī valsts bruņoto spēku virspavēlnieks Valsts prezidents Andris Bērziņš svinīgā ceremonijā pasniedza Nodrošinājuma pavēlniecībai jauno vienības karogu. Tajā piedalījās Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, Nodrošinājuma pavēlniecības komandieris pulkvežleitnants Ivo Mūrmanis un citu regulāro spēku vienību

komandieri, kā arī Nodrošinājuma pavēlniecības vienību personālsastāvs. Karogu iesvētīja Nodrošinājuma pavēlniecības kapelāns kapteinis Raimonds Krasinskis. Valsts prezidents Andris Bērziņš iedzina tā kārtā Karoga naglu. Klātesošie ierakstīja vērtīgumus piemiņas grāmatā par godu šim svinīgajam notikumam.

Valsts prezidents Andris Bērziņš savā uzrunā pateicās NBS par darbu un sasniegto līmeni, kas tiek augstu novērtēts visā pasaulē. «Mūsu armijai un tās karavīriem ir jābūt stipriem un morāli stabiliem, lai skaidri parādītu, ka mēs varam nosargāt savu zemi,» uzsvēra Valsts prezidents.

Karogu darinājusi tekstila izšuvumu māksliniece Ausma Apša, un tas tapis aptuveni divu mēnešu laikā. Karoga labajā

pusē uz auduma sudraba krāsā, kas simbolizē zemes bagātību, gudrību un attīstību, izšūta bruņoto spēku emblēma, virs tās — uzraksts «Nacionālie bruņotie spēki», zem tās — «Nodrošinājuma pavēlniecība». Stūros attēloti latviešu ornamenti — Laimas zīme, Ūsiņa zīme un dubultkrusts. Savukārt karoga kreisā puse darināta no triju krāsu auduma joslām — gaiši zilā, zaļā un tumši zilā krāsā simbolizē spēku veidus. Centrā izšūta Nodrošinājuma pavēlniecības emblēma, virs tās — pavēlniecības devīze «Mēs nodrošinām uzvaru», bet zem tās — dibināšanas gads «2001».

Māksliniece A. Apša ir darinājusi daudzus karogus, no tiem bruņoto spēku vienībām vien tapuši ap 40 karogu. Nodrošinājuma pavēlniecības karogs ir viens no krāšņākajiem, taču autore neizceļ kādas militārās vienības karogu, kas viņai būtu vismīļākais.

«Es tos esmu darinājusi ar mīlestību, tāpēc visi ir mīļi,» atzīst A. Apša.

Nodrošinājuma pavēlniecība izveidota 2001. gada 1. februārī. Tās galvenais uzdevums ir vienību centralizētā un tiešā nodrošināšana ar uzdevumu izpildei nepieciešamajiem materiāli tehniskajiem līdzekļiem un visa veida pakalpojumiem, tā ļaujot tām koncentrēties uz apmācībām un kaujas gatavības uzturēšanu. Nodrošinājuma pavēlniecības sastāvā ir trīs reģionālie nodrošinājuma centri Ādažos, Lielvārdē un Liepājā, kuri specializējušies sauszemes, gaisa un jūras vienību apgādē, kā arī Autotransporta nodrošinājuma centrs, Apgādes un pakalpojumu centrs, Medicīnas nodrošinājuma centrs, Pārvietošanas koordinācijas centrs un nesen izveidotais Bruņojuma remonta centrs. **13**

Foto — Gatis Dieziņš.

Ģimene un dienests

Uģis Brūklene,

MVP/NAA kapelāns.

Foto — Gatis Dieziņš.

Būt par karavīru ir liels aicinājums, un arī būt laulībā ir liels aicinājums. Vēl lielāks aicinājums ir prasme abus aicinājumus sabalansēt vai sakārtot tā, lai tie būtu «draudzīgie spēki», nevis konkurenti.

Vai es jūtos gandarīts, veltot sevi tikai dienestam, veicot savus personiskos vai vienības līmeņa varoņdarbus? Vai arī es daudz labāk jūtos savās mājās, nedomājot ne ko citu, tikai to, kā veltīt sevi ģimenes attiecībām? Ja dienestā vai ģimenes dzīvē vairs neveicas tā, kā gribētos, bieži vien notiek attiecību pārtraukšana un citu attiecību uzsākšana. Bet attiecības nekad nav kā mašīna, skapis vai gludeklis, ko var mainīt tikai tāpēc, ka vajadzīgs remonts.

Iedziļinoties ģimenes attiecībās, atklājas vairākas līdzības ar militārā dienesta būtību. Ieraugot šīs sakritības, var labāk saprast, kādēļ vienas attieksmes gadījumā izvērsas konflikts, bet citā tiek iegūts milzīgs spēks, kas ļauj veikt varoņdarbus. Šoreiz — par dažām līdzībām.

1. Ģimene un dienests ir mūsu dzīvesveids

Tas ir izaicinājums kopt vienību. Pēc būtības ģimenes dzīve ir mana atsaukšanās aicinājumam uz kopību mūža garumā ar kādu. Es sevi 100% atdošu sievai/vīram, un viņa/viņš sevi 100% atdod man. Radītājs laulības brīdī mūs uzdāvina vienu otram. No tā brīža mēs esam savienoti vienā vienībā. Es kā indivīds esmu vienībā ar otru. No tā brīža mums sākas misija kā vienai vienībai. Šeit ir cieša līdzība ar militāro dienestu. Ar zvērestu laulībā un ar zvērestu dienestā es esmu kļuvis par konkrētās vienības piederīgo. Ir iesācies cits dzīvesveids, kur es par pamatu attieksmei un izpausmei ņemu vienības labumu un esības jēgu.

Te ir svarīgi apzināties, ka pēc būtības viss ir kopīgs. Mums kā karavīriem ir būtiski redzēt, ka mana ģimene caur mani pastarpinātā veidā ir iesaistīta manu dienesta pienākumu veikšanā. Tas ļauj likt citus akcentus. Šajā attieksmē nav vairs vieta nošķirtībai un konkurēšanai. Te ir jāstiprina pārliecība, ka mēs kā viena ģimene esam iesaicināti plašākā misijā — militārajā dienestā.

Visai ģimenei ir svarīgi ieraudzīt savu būtisko lomu un iespējas savstarpēji sadarboties viena mērķa piepildīšanai. Sadalīšanās vienmēr novājina, ja vien tas nav «īslaicīgs manevrs», par kuru abi ir vienojušies kopīgā mērķa labā. Kā karavīram personīgi, tā militārajai sistēmai kopumā ir jāstrādā, lai ģimenes tiktu emocionāli iesaistītas ceļā uz vienoto mērķi. Piemēri ir atrodamī starptaru Latvijas vēsturē, kur armijas virsnieku sievas saņēma pielāgotu sava vīra vienības zīmi un nēsāja to gan kā rotu, gan kā piederības zīmi. Daudz tika domāts par karavīru

dzīvesvietām, lai tās būtu pieejamas visai ģimenei kopā. Tieši attieksme pret karavīru un viņa ģimeni kā vienu vienību stiprina ģimenes piederības sajūtu militārajai vienībai. Tas savukārt karavīram noņem spriedzi, vairo apziņu un vajadzību atslēgties ārpus mājām. Tur, kur ģimene var piedzīvot fizisku, emocionālu un garīgu kopību, tur katrs ģimenes loceklis var ar degsmi, vitalitāti un augstu motivāciju pildīt savus darba pienākumus. Pavisam citādi ir tur, kur vienmēr ir jāizvēlas starp ģimeni un dienestu. Tur karavīrs ir nonācis kā starp diviem dzirnakmeņiem, un sekas drīz vien ir jūtamas gan veselībā, gan izpausmē.

Zelta likums: nenoniecini ne savu, ne otra aicinājumu, bet skaties, kā vari stiprināt Dieva doto vienību, tai ziedojoties.

2. Ģimene un dienests ir ziedošanās

Tas ir izaicinājums cīnīties pret egocentrismu. Kā laulības solījumā, tā karavīra zvērestā mēs apņemamies ziedoties. Ziedošanās ir otra vajadzību apzināšanās un mērķtiecīga griba darīt visu, kas vajadzīgs, savu ērtumu pakārtojot otra labā. Ziedošanās savā būtībā ir mīlestība darbībā. Ziedošanas nedrīkst sajaukt ar glēvu padošanos. Ziedoties var tas, kuram ir spēks un mīlestība. To mēs skaidri redzam Dieva mīlestībā uz mums, ziedojot sevi upura nāvē, lai atbildētu uz mūsu vajadzību — atgūt mieru un kopību ar sevi un Dievu. Karavīrs vajadzības gadījumā brīvprātīgi gatavojas mirt, ja to prasa tautas labums. Vīrs vai sieva vajadzības gadījumā gatavojas atdot pat savu dzīvību, ja tas vajadzīgs ģimenes labumam. Šeit vienmēr ir jāsastopas ar nedrošību vai pašsaglabāšanās vēlmi. Cilvēkos rodas jautājumi par upurēšanās nepieciešamību, upura lielumu vai jēgu. Atbildi var gūt, skatoties uz Dieva Tēva attieksmi pret mums. Kā Kristus mūs ir mīlējis, tā mēs esam aicināti mīlēt un rīkoties attiecībās ar otru. Tikai šādā attieksmē mēs iegūstam sirdsgudrību, lai saprastu, kā kurā brīdī rīkoties. Tur, kur notiek ziedošanās saskaņā ar aicinājumu, vienmēr klāt ir Dieva svētība. Ģimenes dzīvē ieguldītais laiks, iedziļināšanās otrā vai cenšanās piepildīt otra vajadzības, vienmēr atgriežas atpakaļ caur cieņu, pateicību un ziedošanos mūsu labā. Tā ir kā priecīga savstarpēja pašapdāvināšanās. Es dodu sevi tev, tu dod sevi man. Rezultātā abi ir piepildīti un gandarīti par savstarpējām attiecībām.

Pavisam citādi ir tur, kur pirms ziedošanās ir nosacījumi un aprēķini. Tādos gadījumos tiek imitēta ziedošanās un otra izmantošana savam egocentrismam.

Zelta likums: kā tu gribi, lai tev dara, dari to citam. To dari bez bailēm un aprēķina, palaujoties uz Dieva aicinājumu.

3. Ģimenē un dienestā spēks ir sadarbībā

Tas ir izaicinājums darboties saskaņā ar savām dotībām. Lai gan ģimenē un dienestā esam vienā vienībā, mums katram ir savas stiprās un vājās puses. Tāpat kā mūsu ķermenī sadarbojas acs ar roku, tāpat sadarbība ir dabiski nepieciešama ģimenē un militārā vienībā. Labas sadarbības priekšnoteikums ir atmett augstprātību un iedomu, ka esmu pašpietiekams. Turklāt ir svarīgi, lai iepazīstu sevi un iepazīstu partneri. Man patīk vārda «partneris» skaidrojums saistībā ar buru kuģa mastu. Lai masts varētu veikt lielo uzdevumu, proti, noturēt

Ģimenes un dienesta veselīga kopība ir jāpilnveido, lai nenotiktu karavīra šķiršanās no dienesta vai ģimenes.

buru un nodrošināt kuģa virzību, konstrukcijā ir paredzēta kāda neliela tapa, ko sauc par «partneri». Masts un nelielā tapa kopā nodrošina kuģa virzību. Ir svarīgi redzēt, ka abi ir atšķirīgi, bet viens bez otra nevar iztikt. Abi ir līdzvērtīgi svarīgi mērķa sasniegšanai.

Vīrs un sieva savā būtībā, izpausmē un iespējās ir atšķirīgi, bet sadarbojoties abu spēks un drošība būtiski pieaug. Militārajā dienestā mēs zinām, ka operācija bez regulāras apgādes nevar notikt. Kara vēsturē salīdzinoši nelieli militārie spēki ir uzvarējuši tikai tāpēc, ka veiksmīgi pārtvēra municijas un ēdiena apgādi. Tāpat arī ģimenē, vienam ir jābūt uz frontes līnijas, bet otram ir uzticīgi jādarbojas apgādes lietās. Uzvaras slava ir jādala uz pusēm, bez liekām diskusijām, kurš ir izdarījis vairāk. Tur, kur notiek uzticīga darbošanās saskaņā ar savām iespējām un kur tiek ar cieņu novērtēts partnera pienesums, nav vairs vietas pazemojumam un spēku šķiešanai savstarpējiem strīdiem par to, cik ko kurš izdara, nopelna vai sasniedz. Abi ir svarīgi un nozīmīgi!

Karavīru ģimenes ir liels spēka avots, lai varētu dienēt. Svarīgi pateikties karavīru sievām/vīriem par to, ka viņi «piesedz» savējos. Karavīram bez augstprātības jāmacās pieņemt, ka viņš nav pašpietiekams kā Rembo. Jātrenējas ik dienas savu spēju un atbildību ietvaros cīnīties sava partnera labā, kad viņam/viņai ir kas vajadzīgs. Tad būs lielas kopīgas uzvaras!

Zelta likums: kādu spēju un aicinājumu saņēmī, ar to uzticīgi darbojies vienā vienībā ar otru.

4. Ģimene un dienests dod gandarījumu

Ir svarīgi kopā svinēt uzvaras. Ja būtu tikai darbadienas bez svētku dienām, tad mēs pagurtu. Pat aktīvu kaujas operāciju laikā ir jābūt brīžiem, kad drīkst izbaudīt maltīti, miegu vai drošību. Ideāli ir tad, kad karavīrs pēc dienestā esošās spriedzes var nonākt mājās un svinēt atkalsatikšanos bez vajadzības turpināt cīnīties ģimenē.

Ģimenes dzīvē ir ļoti nepieciešamas tikšanās divatā, kad varam priecāties, dalīties un izbaudīt viens otra klātbūtni kā Dieva dāvanu. Mazie svētki padara izturamas pat visgrūtākās situācijas. Latvijas statistika parāda, ka visaugstākais izšķirto laulību skaits ir pēc 20 kopdzīvē pavadītajiem gadiem. Tas sakrīt ar laiku, kad bērni ir aizgājuši

savā dzīvē un vīrs ar sievu saprot, ka nav vairs, par ko runāt. Tā tas nav ģimenēs, kur vīrs un sieva katru dienu atrod vismaz 30 minūtes kopīgai maltītei, pastaigai, intīmai tuvībai, brīžiem, kas ir kā kopdzīves svinēšana. Nedēļas griezumā ir svarīgi vienoties par kādu tikšanās laiku vismaz uz trim stundām, bet gada griezumā par kopdzīves svinēšanu vismaz vienas nedēļas garumā. Ir ļoti būtiski, lai šis laiks netiktu veltīts sarunai par darbu, dienestu, bērniem, kaimiņiem vai TV. Šis kopābūšanas laiks ir visas uzmanības veltīšana otram. Labi ir kopt kādas abiem svarīgas tradīcijas, svētkus vai vaļaspriekus, lai tie ir kā svinības, sniedz prieku un atjauno attiecības. Šādā mijiedarbībā sirdī ienāk pārcilvēcisks gandarījums un svētlaime. Ģimenes dzīvē nav vairs slogs, bet gan laime. Un šāda ģimenes dzīvē vairs netraucē pildīt dienesta pienākumus. Tieši otrādi — piepildīts karavīrs būs gan pozitīvs, gan motivēts savā dienesta vietā. Taču nedrīkst dienesta vietu padarīt par ģimenes iznīcinātāju vai konkurentu. Tas var notikt, ja visas uzvaras, prieks un piepildījums saistās tikai ar dienestu. Par šo tēmu būtu nepieciešama plašāka saruna, bet ne šoreiz.

Karavīra ģimenei ir būtiski būt klāt ikreiz, kad kādā militārās vienības svinīgajā pasākumā tiek izteikta pateicība vai piešķirts apbalvojums, jo sasniegumi un uzvaras dienestā ir svinības ģimenē. Ģimenes pozitīvs lepnums par «savējo varoni» dod vēl lielāku prieku un gandarījumu karavīram par iespēju dienēt Nacionālajos bruņotajos spēkos. Ģimenes un dienesta veselīga kopība ir jāpilnveido, lai nenotiktu karavīra šķiršanās no dienesta vai ģimenes.

Zelta likums: svinot kopīgas uzvaras, gandarījums vairojas dubultīgi. Dalīta bēda ir pusbēda. Dalīts prieks ir dubultprieks.

Aicinu ikvienu karavīru saprast, ka dienests un ģimene nav pretrunā, bet caur karavīra personu tie var kļūt ļoti partneri ilgstošām un gandarījuma piepildītām mūža attiecībām. Tur, kur valda citādi ieskatī, bēdas sekos bēdām.

Domājot par karavīru ģimenēm, tiek organizēts semināru cikls.

Papildu informāciju var saņemt, rakstot e-pastā ugis.bruklene@mil.lv vai zvanot 28383370.

Sagatavošanās darbībām uz ledus

Lai izglābtos pēc ielūšanas ledū, ir jāzina, kā pareizi rīkoties. Nav ieteicams vienam pašam doties makšķerēt uz ledus. Līdzī jāņem uzlādēts telefons, kas ievietots ūdensnecaurlaidīgā iepakojumā. Pēc iespējas precīzāk jānorāda mājiniem plānotā atrašanās vieta un atgriešanās laiks. Līdzī jāņem rezerves apģērbs un termoss ar siltu saldu tēju. Līdzī jāņem ledus irbuļi vai āķi.

Atceries — zvani 115!

Vietas, kur ledus vienmēr būs plānāks

Upju sašaurinājumos. Šajās vietās veidojas caurtece, palielinās ūdens tecējuma ātrums, un siltais ūdens upes dibenā sajaucas ar pārējo ūdeni un paceļas augšpusē, neļaujot veidoties biežam ledum.

Zem tiltiem. Zem tiltiem ledus vienmēr ir plānāks gaisa cirkulācijas un straujākas caurteces dēļ.

Pie krastiem. Dabisko ūdens svārstību iespaidā, kā arī kustot ledum un sniegam, ledus tiek atrauts no krastiem. Arī tumšais ūdenstilpes pamats sekmē ātrāku ledus kušanu.

Piekrastē, kur aug niedres. Niedrāja vietās ledus vienmēr ir trauslāks un neizturīgāks.

Vietās, kur zem ledus atrodas tumši priekšmeti.

Kuģu ceļos. Ziemas periodā ledus tur ir neizturīgāks un plānāks, jo kuģošanas laikā tas bieži tiek salauzts.

Kanalizācijas ūdeņu un strautu ieteku vietās. Kanalizācijas ūdeņiem ir augstāka temperatūra, savukārt strautu ieteku vietās ir straujāka ūdens kustība, un tas neļauj veidoties biežam ledus slānim.

Vietās ar zemūdens izciļņiem. Šajās vietās ledus ir plānāks, jo veidojas straujāka ūdens kustība.

«Auksto avotu» vietās. Ziemā, kad ūdenstilpēs ūdens temperatūra zem ledus kārtas ir ap 0 °C, «aukstie avoti» saglabā savu konstanto temperatūru — ap + 8 °C, līdz ar to tie kļūst par «siltajiem avotiem», un virs tiem ledus ir plānāks.

Citās vietās — platu upju grīvās, krauju nogāzēs, pie muliņiem, zemesragu tuvumā, āliņģu vietās, upēs ar spēcīgu straumi.

legaumējiet!

Staigājot pa ledū, jūs bērniem un pusaudžiem radāt nepareizu iespaidu, ka tas ir droši. Informējiet savus tuviniekus un draugus par bīstamību, atrodoties uz ledus, un to, kā rīkoties, ja gadījies ielūzt ledū. **Neesiet vienaldzīgi pret tiem, kas atrodas uz ledus!** Ja pamanāt, ka no krasta pārāk tālu atrodas cilvēki vai kāds ir ielūzis ledū, centieties palīdzēt un noteikti ziņojiet glābšanas dienestiem, zvanot pa tālruni 112 (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests) vai Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centram — 115, 29476101 vai 67082070!

Ja gadās ielūzt

Skaļi jāsauc palīgā, bet apkārtējiem nekavējoties jāzvana uz **112** un jāziņo par notikušo. Ja negadījums noticis jūrā, nekavējoties jāzvana Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centram (*MRCC Rīga*) — tālr. **115, 29476101** vai **67082070**.

Jācenšas saglabāt mieru, nostabilizēt elpošanu un neatdzist.

Lai palīdzētu ielūzušajam, pa ledu viņam drīkst tuvoties rāpus vai guļus, bet ne līdz pašai ielūzuma vietai. Apmēram no 2—5 m attāluma jāpamet ielūzušajam aukla, sasieti apģērba gabali, garš koks vai kāds cits priekšmets. Ja glābēji ir vairāki, jāievēro, ka vienam no otra jāatrodas 2—3 m attālumā.

Izvelkot cietušo uz ledus vai pašam izklūstot uz ledus, rāpus jāvirzās prom no bīstamās vietas līdz krastam.

Lai spētu ielūstot izklūt no ūdens, makšķerniekiem laikus jānodrošinās ar dažādiem palīglīdzekļiem — jāņem līdzī ledus irbuļi vai āķi, ar kuriem var ieķerties ledū un pievelkoties tikt ārā. Šādus irbuļus vai āķus var uztaisīt arī mājas apstākļos, piemēram, no koka gabala un naglām. Svarīgi, lai makšķerniekam būtu mugurā speciālais kostīms, kuram ir peldfunkcija, tas pēc ielūšanas ledū palīdzēs uzpeldēt un uzreiz nenogrimt.

Kā palīdzēt cilvēkam pēc izglābšanās

Nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība, zvanot pa tālruni 113. Viedtālrunī ielādējot jauno aplikāciju *HealthPoint*, to var izmantot, lai nosūtītu atrašanās vietas koordinātas. Cietušais jānovieto siltā telpā vai vismaz aizvējā.

Cietušais jāatbrīvo no samirkušā apģērba un apaviem, vietā jāuzvelk sausas drēbes. Viņš silti jāsedz, vislabāk ar kādu segu vai, ja ir tāda iespēja, ar automašīnas aptiecinā esošo folijas segu. Cietušais jānovieto uz kādas kastes, ragavām vai citas virsmas, lai būtu mazāka saskare ar sniegu un ledu. Cietušo nedrīkst strauji sildīt — sasīšanai jānotiek pakāpeniski.

Ja cietušais ir pie apziņas un spēj pakustēties, viņš to droši var darīt, jo kustības palīdzēs sasilt. Ja cietušais ir pie apziņas, viņam jādod silts salds dzēriens.

Cietušajam nedrīkst dot alkoholu, jo tas veicina ķermeņa atdzišanu. Alkohols rada mānīgu siltuma sajūtu. Patiesībā alkohola ietekmē perifērie ādas asinsvadi paplašinās, tādējādi ķermenis daudz straujāk zaudē siltumu.

Ja cietušā stāvoklis ir smags, bez vajadzības nekustināt un nemasēt viņa rokas un kājas, jo tas veicinās straujāku ķermeņa atdzišanu. Cietušo nedrīkst sēdināt vai celt stāvus, jāaglabā horizontāls stāvoklis, citādi samazināsies asins pieplūde galvas smadzenēm, un cietušais var zaudēt samaņu.

Ja cietušais zaudē samaņu, jāveic atdzīvināšanas pasākumi (elpināšana un sirds masāža). Tas jādara līdz brīdim, kad ierodas mediķi vai cietušajam ir atjaunojusies normāla elpošana, vai arī līdz brīdim, kad glābēja spēki ir izsīkuši. Ja atdzīvināšanas pasākumi netiks veikti, iespēja izglābt cietušo būs niecīga. Ja ledū ielūzušais cilvēks ir veiksmīgi izglābts, vienalga obligāti nepieciešams izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Ja cilvēks ir viens un pats ir izglābies pēc ielūšanas, viņam nekavējoties jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība, bet, ja tas nav iespējams, jādodas uz tuvāko sabiedrisko vietu vai kādām mājām, kurās būtu pieejama palīdzība.

Nekādā gadījumā nedrīkst vilkt nost slapjās drēbes, ja nav sausa rezerves apģērba.

Pirmās NBS čempiones florbolā **SZS KBde spēlētājas**

No 28. līdz 30. janvārim Rīgā, Krusta-baznīcas ielā 9 norisinājās Nacionālo bruņoto spēku (NBS) čempionāts florbolā, kurā šogad piedalījās rekordliels komandu skaits no dažādu regulāro spēku veidu un Zemes-sardzes vienībām. Kā ierasts, vīrieši par medaļu komplektiem cīnījās 1. un 2. līgā, bet **sievietes** šogad pirmo reizi NBS čempionātu vēsturē par medaļām cīnījās atsevišķā līgā.

Jau pirmajā spēlē Sauszemes spēku kājnieku brigādes (SZS KBde) komanda (lt. A. Zahare, srž. K. Blaževica, kpr. E. Poļakova, dkar. J. Hmeļņicka, dkar. I. Sado-venko, kar. L. Bekusova, kar. S. Brence) ar skaistiem uzbrukumiem guva uzvaru (2:0) pār NAA florbolistēm (kar. A. Ļebedeva, kar. A. Janevica, kar. B. Lapsiņa, kar. L. Balalaiko, mtr. G. Miglava, mtr. M. Vilnīte, kar. S. Mudele, srž. G. Grantiņa, mtr. I. Dukure, kar. A. Lūka). Nākamajā spēlē SZS KBde ar 3:0 uzvarēja Gaisa spēku aviācijas bāzes (GS AB) komandu (kpt. S. Ēdolfā, vlt. S. Auniņa, vlt. J. Masule, vlt. I. Freiberga, lt. M. Tkačuka, kpr. Z. Bergmane, kpr. V. Sidorova). SZS KBde pēdējās spēles rezultāts (2:2), tiekoties ar Štāba bataljona komandu, vairs nespēja mainīt izcīnīto vietu secību čempionātā. Čempionāta sudraba medaļas ieguva NAA spēlētājas, bet bronzas — GS AB spēlētājas.

Vīriešiem 1. un 2. līgā divās pirmajās sacensību dienās komandas cīnījās apakš-grupu spēlēs, bet pēdējā dienā spēcīgākās komandas tikās pusfināla spēlēs, lai vēlāk finālspēlēs noskaidrotu sacensību uzvarētājus. **1. līgas** pirmajā pusfināla spēlē tikās pagājušā gada čempioni — NAA spēlētāji (kad. N. Jātnieks, kad. A. Kusiņš, kad.

T. Rozentāls, kad. A. Mudelis, kad. T. Kur-sišs, kad. J. Blažis, kad. A. Brūvelis, kad. G. Slavēns, kad. A. Ozoliņš, kad. V. Konopļa, kad. K. Indruška) ar ŠB florbolistiem (vlt. J. Kriuliņš, vlt. J. Viškurs, srž. D. Podnieks, srž. R. Sergejevs, kpr. J. Mičs, kpr. K. Kiršteins, kpr. E. Konrāds, kpr. D. Makarevics, kpr. K. Zaļkalns, dkar. A. Mustermans, dkar. U. Gnutons, kar. M. Kučinskis) un guva uzvaru (5:2). Savukārt GS AB florbolisti (kpt. I. Kleinbergs, kpt. J. Kazenko, kpt. N. Kisnics, vlt. R. Staņislavs, srž. A. Kusiņš, srž. J. Kalniņš, kpr. R. Apsītis, kpr. M. Bite, dkar. E. Josts, dkar. M. Lasis) ar 4:0 sagrāva Militārās policijas (MP) komandu (plt. G. Ozoliņš, vsrž. A. Smildziņš, srž. J. Stirna, kpr. R. Brenčāns, dkar. T. Gertners, dkar. J. Kjahjars, dkar. K. Žodziņš, dkar. O. Mežsargs, dkar. D. Vecmanis, dkar. E. Aleksejevs, dkar. R. Svjatoduhs).

Spēlē par čempiona titulu tikās NAA un GS AB. Spēles rezultātu pirmā puslaika otrajā minūtē atklāja dkar. M. Lasis (GS AB), bet pēc četrām minūtēm kpt. I. Kleinbergs rezultātu dubultoja. Kadeti pirms puslaika pārtraukuma spēja atbildēt ar vienu vārtu guvumu. Otrajā puslaikā komandas apmainījās ar diviem vārtu guvumiem katra, un spēle noslēdzās ar rezultātu 4:3 GS AB komandas labā, tādējādi GS AB spēlētājiem izdevās revanšēties NAA kadetiņiem par pagājušā gadā piedzīvoto zaudējumu finālā. Uzvarētāju komandas labā otrajā puslaikā vārtus guva srž. J. Kalniņš un dkar. E. Josts. 1. līgas bronzas godalgas izcīnīja ŠB florbolisti, ar 2:0 pārspējot MP.

2. līgā pusfinālā Kājnieku skola (KS) ar 5:1 uzvarēja Apvienotā štāba (AŠ) komandu, bet ZS Studentu bataljona (ZS St. Bn) florbolisti ar 2:0 — Mācību vadības pavēlniecības (MVP) komandu. Fināla spēlē tikās KS (maj. O. Dubovs, vsrž. M. Strazds, vsrž. G. Lancmanis, srž. V. Locāns, srž. R. Ozoliņš, kpr. R. Teters-Teterovskis, kpr. M. Petrovs, dkar. N. Lepiks, kar. R. Neupakojevs, kar. J. Štrauss, cd. J. Ļuļis) un ZS St. Bn spēlētāji (vzs. V. Kalniņš, kpr. J. Fedulovs, vlt. V. Brīvers, vzs. U. Grīnēvičs, vlt. M. Jansons, zs. M. Garoza, vzs. K. Kalniņš, zs. R. Rozenbergs, zs. J. Dupats, vzs. R. Razums, zs. T. E. Grīnvalds, plt. M. Robežnieks). Jau spēles 15 sekundē vārtus guva kpr. R. Teters-Teterovskis, izvirzot KS komandu vadībā. Spēles liktenis tika izšķirts jau pirmajā puslaikā, kad KS florbolistiem izdevās gūt vēl četrus vārtus. Otrajā puslaikā ZS St. Bn komandai izdevās atgūt tikai vienus vārtus, līdz ar to KS florbolisti jau otro gadu pēc kārtas kļuva par 2. līgas zelta medaļu ieguvējiem. AŠ komanda (plt. A. Barons, vsrž. Š. Džavadovs, kpt. A. Kononovičs, kptlt. A. Uzuleņš, plt. A. Leicāns, maj. M. Dalbiņš, plt. A. Dzintars, kpt. I. Bulahs, kpt. J. Slaidiņš) cīnījās par trešo vietu ar 2:1 pārspēja MVP komandu (maj. E. Erts, maj. V. Sazonovs, maj. I. Šķesters, kpt. I. Gulbis, kpt. E. Aizpurietis, vsrž. M. Kriševics, vsrž. M. Zauls, srž. E. Strods, srž. Ē. Leonovičs, kpr. E. Blūms, kpr. A. Silkalns).

Sagatavojusi NBS SK FSSN 1. klases speciāliste
dkar. Gerda Krūmiņa.

Foto — Gatis Dieziņš un Gerda Krūmiņa.

Slēpotāji sacenšas Priekuļos

5. februārī 62 dalībnieki no 12 Latvijas Nacionālo bruņoto spēku un Zemessardzes vienībām rīta agrumā mēroja ceļu uz Priekuļiem, kur Cēsu olimpiskā centra slēpošanas un biatlona kompleksā «Priekuļi» norisinājās NBS čempionāts slēpošanā. Lai arī pagājušajā gadā slikto laika apstākļu dēļ sacensības tika pārceltas, bet vēlāk arī atceltas, šoreiz laika apstākļi slēpotājus lutināja un dalībnieki par trases kvalitāti nevarēja sūdzēties.

Pirmie 5 km distancē ar atsevišķu startu devās vīrieši. 47 dalībnieku konkurencē absolūti ātrāko dienas rezultātu un 1. vietu V-1 grupā sasniegza ziemas orientēšanās izlases dalībnieks zs. Andris Kivlenieks no 3. Zemessardzes novada (3. ZSN), finišējot pēc 11:20,54. 2.vietā ierindojās Andra jaunākais brālis Raivo (3. ZSN), zaudējot uzvarētājam 23 s. Trešais ātrākais izrādījās brāļu biedrs ziemas orientēšanās izlases komandā zs. Nauris Raize (11:54,52) no 2. ZSN.

V-2 grupā čempionāta zelta medaļu izcīnīja zs. Dmitrijs Andrejevs (2. ZSN), finiša līniju šķērsojot pēc 12:40,27, par mata tiesu no viņa atpalika maj. Andris Rozītis no Sauszemes spēku kājnieku brigādes (SZS KBde) — 12:40,48. Bronzas medaļa — vzs. Kasparam Zudragam no ZS Studentu bataljona (ZS St. Bn), kas tikai par sekundi piekāpās 2. vietas ieguvējam.

Tikpat spraiga cīņa ritēja arī V-3 grupā. Pirmais finišēja (14:29,27) vzs. Kaspars Čerjaks (ZS St. Bn), bet 2. vietu izcīnīja atvaļinātais plt. Roberts Drāke (14:40,27), ne-

daudz apsteidzot komandas biedru vzs. Aivaru Krastiņu (14:40,55) — abi no 3. ZSN.

Profesionālā dienesta karavīru grupā 1. vietu izcīnīja dmtr. Edijs Avens (12:24,04) no Jūras spēku flotiles (JSF), 2. vietā ierindojās dkar. Artūrs Švūkstis (12:38,93) no Militārās policijas (MP), bet 3. vietā — maj. A. Rozītis (12:40,48).

Sievietēm čempionātā bija jāveic 2,5 km distance, un S-1 grupā pārliecinoši 1. vietu ar dienas ātrāko rezultātu izcīnīja dkar. Madara Līduma (MP) — 6:34,91. dmtr. Gerda Ābolaņa (Jūras spēku flotile) ieguva 2. vietu (7:25,75), bet trešo — zs. Una Arama (ZS St. Bn) — 7:39,36.

S-2 grupā 1. vietu izcīnīja srž. Kitija Stešele (3. ZSN), 2. vietā ierindojās Sņežana Petroviča (2. ZSN), bet 3. vietā — kpt. Rudīte Everte no Mācību vadības pavēlniecības.

Kpt. Laima Klauža no Apvienotā štāba

(AŠ) uzvarēja S-3 grupā, 2. un 3. vietā ierindojās Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra kpr. Iveta Priedīte un Kājnieku skolas civilā darbiniece Zeltīte Rūmite.

Profesionālā dienesta karavīru grupā sievietēm sacensību labāko rezultātu sasniegza dkar. Madara Līduma, par pusminūti apsteidzot kpt. Laimu Klaužu. Trešā — dmtr. Gerda Ābolaņa.

Komandu vērtējumā tika summēti četri labākie vīriešu un viens labākais sievietes rezultāts — pārliecinoši 1. vietu izcīnīja 3. ZSN komanda (58:10,48), 2. vietā ierindojās 2. ZSN (59:33,84), bet 3. vietā — MP komanda (59:44,04).

Sagatavojuši NBS SK FSSN 1. klases speciāliste dkar. Gerda Krūmiņa.

Autores foto.

Majors Juris Ušackis precīzākais šāvējs

12. februārī Rīgā, «Auroras» sporta šautuvē norisinājās Nacionālo bruņoto spēku (NBS) čempionāts šaušanā komandieriem, kurā piedalījās 45 Zemessardzes un NBS regulāro spēku veidu komandieri, augstākie un vecākie virsnieki.

Sacensībās dalībnieki ar dienesta pistoli no 25 metru attāluma līdz mērķim veica trīs ieskaites sērijas pa 10 šāvieniem 5 minūtēs. Visveiksmīgāk šis vingrinājums padevās Speciālo uzdevumu vienības (SUV) komandierim maj. Jurim Ušackim, kurš trijās ieskaites sērijās ar 260 punktiem (pa sērijām — 88; 89; 83) palika nepārspēts gan komandieru, gan kopējā vērtējumā, izcīnot divas zelta medaļas. Komandieru vērtējumā 2. vietā ar 253 punktiem (82; 84; 87) ierindojās

Sauszemes spēku kājnieku brigādes (SzS KBde) komandiera p.i. plt. Agris Ozoliņš, bet 3. vietu ar 218 punktiem (69; 72; 77) ieguva Jūras spēku flotiles komandieris jkpt. Juris Roze.

Savukārt čempionāta sudraba medaļu kopējā vērtējumā, piekāpjoties uzvarētājam par diviem punktiem (92; 86; 80), ieguva klt. Staņislavs Leimanis (SUV), bet bronzas godalgu ar 253 punktiem (82; 84; 87) — plt. Agris Ozoliņš (SzS KBde), pēdējā ieskaites sērijā pārspējot savu sīvāko konkurentu maj. Intaru Foršū no Militārās policijas.

Sagatavojuši NBS SK Fiziskās sagatavošanas un sporta nodaļas 1. klases speciāliste dkar. Gerda Krūmiņa.

Autores foto.

Strēlnieku zvaigznāja atblāzmā

Edīte Sondoviča

Foto — no autore personiskā arhīva.

*Savu roku pār galvu es laižu:
Balta ziema, un vakars ir vēls,
Tikai tālēs mirdz strēlnieku gaišums,
Velti mākoņi pūlas to aizšūt:
Aukai līdzīgi zvēro šis kvēls.*

/A. Čaks/

2015. gads. Tāds mirklis vien, lai piestātu un padomātu, kas noticis pirms 150, 110, 100, 70, 45 un 25 gadiem. Aiz šīm gadskārtām tautas vēsturē bijuši nozīmīgi notikumi, kas minētajā secībā pakārtoti cits citam. Nekas jau nenotiek tāpat vien. Tā ir mūsu vēsture visā tās sarežģītībā, spožumā un traģikā. Atceroties latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanas simtgadi, nedrīkst aizmirst divu dzejas milžu Aspazijas un Raiņa 150. jubileju un to, kāpēc četrpadsmit gadu viņi bija trimdinieki.

Aspazijai bija četrdesmit gadu, kad sākās 1905. gada revolūcija. 27. janvārī pirmizrādi piedzīvoja viņas luga «Sidraba šķidrāts» un kļuva par revolūcijas dalībnieku iedvesmotāju līdz ar dzejoļu krājumu «Sarkanās puķes». Rainis ar krājumu «Tālas noskaņas zilā vakarā» stājās līdzās, un, kā atmiņās par šo laiku raksta dzejnieks Kārlis Skalbe: «1905. gads Aspaziju un Raini pacēla slavas augstumos. Kā dzejas karaļu pāris viņi visur tika kopā minēti, slavēti un daudzīnāti.» Vasarā iznāca Raiņa dzejas krājums «Vētras sēja», kas apliecina, ka «līdz pašam pamatam jauns viss tiks!».

Bet tā paša gada decembrī abi dzejnieki, sākoties soda ekspedīciju zvēribām Latvijā, devās trimdā uz Šveici. Tur pagāja četrpadsmit mūža gadi.

Tajā laikā, kā savā grāmatā «Rainis un viņa brāļi» raksta Roalds Dobrovskis, soda ekspedīciju zvēribās noraudzījās bērni. «Ar milzīgām, visu redzošām, visu iegaumējošām acīm raudzījās un iegaumēja visu redzēto. [...] No viņu sapņiem nekad neizgaisa nagaiku svelpoņa, zirgu pakavu dipoņa, nekad neapdzisa atmiņā to ugunsgrēku atblāzma.»

Nepagāja ne desmit gadu, kad šie bērni bija kļuvuši par jaunekļiem. Bija sācies Pirmais pasaules karš. Viņi atsaucās inteliģences aicinājumam pulcēties zem latviešu karogiem. 1915. gada augustā — Latvijas vasaras skaistākajā mēnesī, sākās latviešu strēlnieku neviennozīmīgais ceļš Pirmajā

Ēvalds Valters kopā ar saviem kolēģiem Strēlnieku muzejā. 1976. gada rudens.

pasaules karā, Krievijas pilsoņu karā un Latvijas brīvības cīņās.

Rainis no Šveices apsveica vēsturisko notikumu ar visnotaļ pravietiskiem vārdiem: «Es apsveicu latviešu bataljonus kā brīvās Latvijas sagatavotājus, kā mūsu tautas gara patstāvības modinātājus, kā mūsu slavas paudžus. [...] Tauta, kurai ir savs nacionāls karaspēks, ir jau ceļā uz patstāvību.»

Viņi nāca no Rīgas, no Latvijas laukiem, gatavi aizstāvēt savu zemi un cīnīties pret vācu karaspēku, kaut vai cariskās armijas sastāvā, neaizmirstot piektajā gadā redzēto. Gandrīz neticami, ka no tā laika pagājis 100 gadu. Vismaz man, jo 21 gadu mēs vadījām Latviešu sarkano strēlnieku muzejā. Viņiem 1970. gada pavasarī, kad 16. aprīlī muzeju atvēra apmeklētājiem, bija 73 — 80 gadu. Tad, kā rakstīja dzejnieks Valdis Rūja, strēlnieka dēls, «viņi bija pašos ozolu gados». Muzejs, kā apliecināja strēlnieki, kļuva par viņu otrajām mājām, muzeja darbinieki par saviem cilvēkiem.

Muzeja zinātniskie darbinieki pēc ekspozīcijas iekārtošanas, ko veica mākslinieka Kārļa Pētersona vadībā, turpināja apgūt strēlnieku vēsturi, vākt fotogrāfijas, lietiskos apliecinājumus, dokumentus. Talkā nāca televīzija, prese, radio. 1971. gada 17. janvārī notika pirmā TV pārraide «Aicina Latviešu sarkano strēlnieku muzejs», kurā izskanēja aicinājums sabiedrībai nākt talkā un palīdzēt šajā darbā. Tauta atsaucās. Bija rasts pareizais ceļš arī pie pašiem strēlniekiem. Tā viens no

viņiem, izcilais sporta vēstures kolekcionārs Voldemārs Šmidbergs, uzdāvināja muzejam vērtīgus priekšmetus un fotogrāfijas no strēlnieku gaitām. Savas darbības laikā muzeja darbinieki savāca ap 13 000 vienību. Tās tagad atrodas Kara muzeja krājumā.

Laika gaitā muzejam izveidojās lieliska sadarbība ar kultūras iestādēm. Baltajā namā (Operā) dziedāja Kārlis Miesnieks, strēlnieka dēls. Viņa kolēģi arī labprāt piedalījās

muzeja rīkotajos pasākumos. Operas solistes Rita Zelmane un Laima Andersone-Silāre ar koncertmeistari Vilmu Cīruli 1971. gada septembrī 75. dzimšanas dienā iepriecināja divu pasaules karu dalībnieku, latviešu strēlnieku Ansi Šponbergu. Māksliniecēm vēlreiz sirsnīgs paldies par atsaucību tajos tālajos septiņdesmitajos gados, jo viņas ir mūsu vidū. Muzejā labprāt ciemojās arī Elfrīda Pakule un Aleksandrs Daškovs. 5. Zemgales latviešu strēlnieku pulka strēlnieks Ēvalds Valters, Dailes teātra aktieris, kopā ar saviem jaunajiem kolēģiem iepriecināja ar Aleksandra Čaka dzeju par latviešu strēlniekiem.

Sākoties M. Gorbačova «perestroikai», Dailes teātris veidoja izrādi «Mūžības skar tie» pēc A. Čaka tāda paša nosaukuma darba motīviem un aicināja muzeju talkā. Ar Ē. Valteru un abiem aktieru sastāviem izstaigājām strēlnieku ciņu vietas Tīrelpurvā, Ložmetējkalnā. Pie Piņķu dievnama Ēvalds Valters nolasīja A. Čaka «Spreidīki», uzbūra jūlija dienu, kad, ejot uz Smārdes pozīcijām, pulku komandieris Jukums Vācietis uzrunāja savus vīrus, atgādinot: «Rītu kauja. Atkal. Bet jūs zināt: / Cīņā iet ir brīvu vīru daļa, / Cīņā mirt ir brīvu vīru daļa, / Lai pēc tam kā dzīva, liela elpa / Augšup celtu visu savu tautu.» 1987. gada 21. decembrī notika iestudējuma pirmizrāde. Tai brīnišķīgu mūziku bija uzrakstījis Arturs Maskats, ļaujot ieskanēties gan Ziemassvētku dziesmas un tautas lūgšanas «Dievs, svētī Latviju» melodijai. Tauta novērtēja izrādi un visu dzirdēja un saprata, arī meitenes uznācienu ar sarkano jaciņu un balto blūzīti, saucot strēlniekus mājās... Tā nu

Operas teātra solistes Rita Zelmane un Laima Andersone-Silāre un koncertmeistare Vilma Cīrule koncertē Strēlnieku muzejā. 1971. gada septembris.

dailēnieši savā veidā atgādināja gan par strēlniekiem, gan brīvās Latvijas karogu. Tas bija trešās atmodas prologs. Bet līdz tam arī pats muzejs bija kļuvis par savdabīgu saikni ar sabiedrību un, kaut bija Revolūcijas muzeja filiāle, dzīvoja savu neatkarīgu dzīvi. Muzeja rosība vadībai ne vienmēr patika, īpaši televīzijas raidījumi. Vērīgas acis un ausis sekoja teiktajam un pat mūzikai. Arī strēlnieku vidū bija nikni lielā bubuļa «buržuāziskā nacionālisma» pretinieki un saskatīja to pat dziesmā «Mūžam zili ir Latvijas kalni», ko muzejā dziedāja vīru koris «Dziedonis» Imanta Kokara vadībā. Par tām peripetijām, kam

nācās iziet cauri aizvadītajos gados, citā reizē. Arī par sadarbību ar izcilo kinorežisoru Hercu Franku, Andri Slapiņu un Juri Podnieku, par neaizmirstamo Edgaru Kauliņu — kolhoza «Lāčplēsis» priekšsēdētāju, par latviešu strēlnieku no 5. Zemgales pulka rakstnieku Voldemāru Branku, strēlnieku bērniem un viņu likteņiem. 1988. gada martā muzejā atklāja izstādi «Staliniskā režīma upuru piemiņai», kurā pirmo reizi parādījām arī Latvijas armijas virsnieku, bijušo latviešu strēlnieku, likteņus pēc Latvijas okupācijas 1940. gada 17. jūnijā. **IS**

Vīru koris «Absolventi» ar diriģentu Paulu Kveldi viesojas Strēlnieku muzejā. 20. gs. 70. gadu sākums.

Gruzijā atceras latviešu admirāli

Juris Ciganovs,

Dr. hist., Latvijas Kara muzeja direktora vietnieks.

Foto — No Latvijas Kara muzeja krājuma.

Pagājušā gada 27. novembrī, klātesot Latvijas Valsts prezidentam Andrim Bērziņam, Gruzijā, Batumi pilsētā, pie Valsts Jūras akadēmijas ēkas atklāja piemiņas plāksni ievērojamajam latviešu karavīram, jūrnīkam, Latvijas Kara flotes pēdējam komandierim Teodoram Spādem. Liktenis bija lēmis, ka pirmajam latviešu admirālim karavīra gaitas bija jāiziet arī šajā no dzimtenes tik tālajā zemē. Bet arī Gruzijā atceras latviešu kara jūrnīku, kuru ar šo zemi saista īsa, bet spilgta epizode viņa bagātajā karavīra mūžā.

Teodors Spāde dzimis 1891. gada 7. martā Ventspilī. Viņa pirmā iepazīšanās ar jūru notika uz tēvam Jūrim piederošajiem nelielajiem buriniekiem. Ģimene pelnīja iztiku ar zvejniecību, un ietaupītā rocība bija pietiekama, lai izskolotu visus bērnus. Teodoram bija iespēja doties uz Vidzemes guberņas galvaspilsētu Rīgu un tur mācīties reālskolā, kuru viņš sekmīgi pabeidza 1909. gadā. Studijas bija jāturpina, un Teodors Spāde iestājās Rīgas Politehniskā institūta Mehānikas fakultātē. 1913. gadā nākamais admirālis piedalījās ekspedīcijā uz Sibīrijas upēm pa Ziemeļu Ledus okeānu. Tā kā šī mācību iestāde ar jūrnīcību bija saistīta visai nosacīti, tad jāpieņem, ka šai ekspedīcijai bija kāds sakars ar tēvabrāļa Kārļa darbību Krievijas ziemeļos — Kārlim Spādem Arhangeļskā piederēja veikals. 1914. gada pavasara beigās T. Spāde savas studijas beidza, ar izcilnieka krūšu nozīmi absolvējot minēto fakultāti.

Pēc Pirmā pasaules kara sākuma T. Spādi 1914. gada jūlijā mobilizēja, ieskaitīja Baltijas jūras kara flotē, un viņš devās uz jūras virsnieku skolu Petrogradā. Pēc pārbaudījumu nokārtošanas viņš šo skolu pabeidza 1915. gadā un tika nosūtīts uz Melnās jūras kara floti.

Jau no pirmajām kara dienām kļuva skaidrs, ka lielākas jūras kaujas Melnajā jūrā izpaliks. Tur operējošā Turcijas flote bija salīdzinoši neliela — tās kodols bija caur Bosfora šaurumu Melnajā jūrā 1914. gada 11. augustā turku ielaistie Vācijas kreiseri «Goeben» un «Breslau», kurus Turcijas

valdība no saviem sabiedrotajiem drīz vien nopirka. «Goeben» pirkums turku flotes spēku Melnajā jūrā palielināja divkārt, jo tas bija jaunākās konstrukcijas linijkreiseris, kuram Krievijas flotē nebija analoga. Lielais ātrums (27 mezgli) padarīja to gan drīz nepanākamu (ātrākais Krievijas kuģis Melnās jūras flotē attīstīja 16 mezglu ātrumu). Tieši sadursme ar šiem diviem Vācijā būvētajiem Turcijas karakuģiem bija 25 gadus vecā mičmaņa Teodora Spādes ugunskrīstības. 1915. gada 18. novembrī Krievijas Melnās jūras flote piecu linijkuģu un trīs kreiseru sastāvā atgriezās no Trapezunda bombardēšanas. Mičmanis Spāde kā jaunākais virsnieks dienēja uz linijkuģa «Ivan Zlatoust». Negaidīti kuģu karavāna Sevastopoles akvatorijā sastapās ar turku kreiseriem «Goeben» un «Breslau», uzsākot ar tiem kauju. «Goeben» tika smagi bojāts,

Krievijā T. Spāde sagaidīja kā kuģu brigādes štāba virsnieks. Šajā amatā viņš bija arī, kad 25. oktobrī Petrogradā notika lielinieku inspiķētais apvērsums. Vecā Krievijas armija un flote juka kopā, kareivji paši vēlēja savus komandierus, notika nevēlamo virsnieku atļaišana, sākās pirmās represijas. T. Spāde palika uzticīgs Krievijas impērijai dotajam zvērestam, nebija jau arī citas izejas — līdz Latvijai bija tālu un atgriezties tajā nebija nekādas citas iespējas.

Jukas un neskaidrība par nākotni, kā arī nepatika pret lieliniekiem lika viņam meklēt alternatīvu. Krievu armijas Kaukāza fronte pamazām kļuva par pulvera mucu, kas gaidīja dzirksteli, lai uzsprāgtu. Tur bija koncentrēti ap 200 000 karavīru, kuru kaujas garu jau bija saēdusi lielinieku propaganda. Stingras varas nebija, uzradās virkne visādu mazu atamanu vai citādu vadoniņu,

Kara flotes virsnieki uz «Virsaiša» klāja, vidū — kapteinleitnants Teodors Spāde un admirālis Arhibalds Keizerlings.

taču Melnās jūras flotes augstāko virsnieku nemākulības dēļ tas paspēja atrauties no sekretājiem un pazust.

1916. gadā T. Spāde piedalījās karadarbībā kā torpēdkuteru «Svirepij» un «Stremitelnij» komandieris. Par varonību karā uz jūras Melnās jūras flotes pavēlnieks admirālis Kedrovs jauno mičmani personiski apbalvoja ar Sv. Annas ordeņa IV šķiru. Vēlāk T. Spāde saņēma arī šī paša apbalvojuma III šķiru, kā arī Sv. Staņislava ordeņa III šķiru. Februāra revolūciju un sekojošās jukas

kas laupīja gan pasaules revolūcijas, gan Krievijas Satversmes sapulces, gan vietējo kazaku «republiku», gan citu neeksistējošu varu vārdā. Melnās jūras floti sāka izvazāt. Savu daļu no Krievijas flotes pieprasīja 1917. gadā pasludinātā Ukrainas Centrālās Radas Tautas republika, ko vadīja hetmanis Aleksandrs Skoropadskis. Redzēdami, ka tā ir iespēja kaut mazumu izglābt no anarhijas un haosa, kas aizvien vairāk sāka valdīt gan Melnajā jūrā, gan tās krastos, daļa jūras virsnieku ar saviem karakuģiem iestājās jaundibinātajā

Ukrainas flotē. Ukrainas flote bija kaujas vienība vairāk vārda pēc, jo kuģiem trūka degvielas un jūrā tie gāja ļoti reti

Kad 1918. gadā no Aizkaukāza sāka gāzties lielinieku apstulbināto un demoralizēto karavīru pūļi, Skoropadska armija nespēja tos atvairīt, nedz arī turēties pretī Ukrainā iebrūkošajai Krievijas Sarkanajai armijai. T. Spāde šajā laikā jau bija pārgājis Gruzijas Tautas republikas dienestā, kļūdam par Aizkaukāza flotes Kuteru divīziona komandieri Batumi pilsētā. Protams, kāds var pārmet šādu mētāšanos no vienas varas pie otras, taču jāatceras, kādā laikā tas viss notika. Līdz Latvijai bija tālu, un nebija skaidrs, kas tur notika, bet bija jādzīvo. Šinī laikā, 1918. gada martā, T. Spādem jau pusgadu bija ģimene. Dienot Melnās jūras kara flotes kuģu brigādes štābā Batumi, viņš iepazinās ar skaistu gruzīnieti Nadeždu Švelidzi-Petrovu. Abi bija neprātīgi iemilējušies un jau tanī pašā 1917. gadā, kādā saulainā maija dienā salaulājušies. Laulības notika Batumi pareizticīgo baznīcā, un no tā laika T. Spādes dokumentos par konfesijālo piederību tiek norādīts — pareizticīgais. T. Spādem, dienot svešā malā starp svešiem cilvēkiem, nebija iespējams piedalīties luterāņu baznīcas ceremonijās, tāpēc līdzīgi daudziem latviešu virsniekiem, kuri ilgu laiku bija tālu prom no dzimtenes, viņš atzina sevi par piederīgu pareizticīgo baznīcai, cilvēciski nekad neizjūdams lielu atšķirību starp šīm konfesijām.

Ģimene bija jāuztur, un to Teodors Spāde vislabāk spēja, darot to darbu, ko mācēja. Gruzijas valdība, mēģinot nostiprināt savu jaunizveidoto armiju, savukārt dienestā ņēma visus, kas to vēlējas, nešķirojot tautības un partijas piederību. Pusi no Gruzijas armijas virsniecības sastāva veidoja krievi un ukraiņi, bija daudz armēņu. Starp jūras virsniekiem gruzīnu bija ļoti maz. Arī karakuģu Gruzijas valdībai bija maz — tikai daži.

Sabrūkot Kaukāza fronte un visai milzīgajai krievu armijas karavīru masai strauji dodoties mājup uz Iekškrīevijas rajoniem, Aizkaukāzā aktīvu darbību sāka Turcijas karaspēks, savu galveno triecienu vērsot pret Gruzijas un Armēnijas republikām. Turcijas mērķis bija iznīcināt šīs valstis, anektēt to teritorijas, kā arī sagrābt Aizkaukāzā esošās lielās, vēl neskartās Krievijas armijas munīcijas un ieroču noliktavas. Turcija cerēja sagrābt arī bijušās Melnās jūras kara flotes kuģus. Jūnijā Turcijas karaspēks ieņēma Batumi, Gruzijas flotes galveno bāzi, taču praktiski visus karakuģus jūrnieki paspēja aizvest no ostas, evakuējot tos uz Suhumi un Novorosijsku, bet tos kuģus, kuri nebija kārībā, nogremdēja pie ieejas ostas akvatorijā.

Mičmanis T. Spāde turku uzbrukuma laikā atradās Batumi cietoksnī un līdz ar visu garnizonu krita Turcijas armijas gūstā. Par viņa atrašanos gūstā ziņu nav. Zināms ir tikai tas, ka tā paša gada oktobrī no gūsta viņš atbrīvots, iespējams, ar sievas radnieku palīdzību (atbrīvošanai no gūsta vajadzēja

galvojumu un, iespējams, arī prāvu kukuli), un atgriezies Batumi.

Vēlāk T. Spāde no dienesta Gruzijas kara flotē aizgāja, iestājoties Dienvidkrievijas brīvprātīgo armijā. No 1919. gada dienēja uz Melnās jūras kuģiem, bet, kad krievu pretlielinieciskais karaspēks cieta sakāvi, kopā ar to evakuējās uz Konstantinopoli, kur 1920. gada novembrī pieņēma Latvijas pilsonību un kopā ar sievu Nadeždu beidzot atgriezās Latvijā.

1926. gadā T. Spāde iestājās dienestā Latvijas armijā. Viņš dienēja Jūras novērošanas dienestā, vēlāk tika nosūtīts uz mācībām Francijas Jūras kara akadēmijā, kuru pabeidza 1928. gadā. 1929. gadā kļuva par karakuģa «Virsaitis» komandieri, no 1931. gada bija Jūras krastu aizsardzības eskadras komandieris, bet no 1938. gada — Kara flotes komandieris. 1938. gadā T. Spādem piešķirta augstākā flotes dienesta pakāpe — admirālis. Gadu iepriekš T. Spāde pārdzīvoja personisku traģēdiju — pēc smagas slimības nomira viņa sieva.

Padomju vara latviešu admirāli izsūtīja: 1941. gada jūnija deportāciju vilnī viņš nokļuva padomju soda nometnēs Tomskas apgabalā, Ekibastuzā un Džezkazganā. Arī pēc atbrīvošanas no nometnēm padomju varas iestādes neļāva admirālim atgriezties dzimtenē, un viņa mūžs aprāvās Temirtau, Kazahijas PSR, 1970. gadā. 1990. gadā pirmo latviešu admirāli pārbedīja Rīgas Meža kapos. **IS**

Kaptejnleitnants Teodors Spāde ar «Virsaiša» jūrniekiem pēc apbalvošanas, 1932. gads.

.. Grāmatā «Admirālis Teodors Spāde», kura izdota 2002. gadā izdevniecībā «Valters un Rapa», var izdalīt divas principiāli dažādas tēmas, kuras aptver visu Teodora Spādes dzīvi. Vēsturnieks Juris Ciganovs veidojis biogrāfijas sadaļu, bet Mārtiņš Bisters rakstījis par admirāļa pārbedīšanu 1990. gadā. Abas tēmas ir vienādi dramatiskas, jo runā par viena cilvēka varonību, kurš, izgājis gulaga elles lokus, nezaudēja cilvēka cieņu, un par nelielas entuziastu grupas varonību, kura no Kazahstānas pilsētas Temirtau atveda Latvijā admirāļa mirstīgās atliekas.

Kad man šo grāmatu drīz pēc tās izdošanas uzdāvināja Valdis Kursietis ar vārdiem, ka tajā esot epizodes, kas saistītas ar Gruziju, es to izlasīju vairāk kā literāru sacerējumu ar traģisku sižetu. Jā, tur ir stāsts par Teodora Spādes dzīvi un darbu Batumi, bet man tas viss likās kā epizode admirāļa dzīvē.

Tāču liktenis man lika atgriezties pie Teodora Spādes personas. 2012. gada 23. jūnijā, kad pie manis mājās pulcējās ļaudis, lai mazliet palīgotu, starp ciemiņiem bija arī Valdis Kursietis. Pavisam negaidīti ieradās arī kāds svešs viesis — gruzīns Badri Gogvadze. Un ieradās viņš ne jau Līgo dēļ, bet pārsteidza mūs ar savu vēlēšanos uzzināt pēc iespējas vairāk par Latvijas admirāli Teodoru Spādi. Viņš bija izpētījis visu, ko vien var uzzināt, neprotot latviešu valodu, no interneta, viņam līdzī bija žurnāls «Arsenāls», kur bija pieminēts Teodors Spāde, bija arī viņa portrets, bet pats raksts bija veltīts Gruzijas jūras kara flotes veidošanas vēsturei.

Badri Gogvadze (Tbilisi mērijas Militārā departamenta darbinieks) lūdza palīdzēt noskaidrot, kas par admirāli ir izlasāms latviešu valodā, jo, pētot sava radnieka V. Gogvadzes biogrāfiju, viņš ir atradis dokumentus, kas apliecina, ka abi jūrnieki ir bijuši kolēģi un bijuši pazīstami. B. Gogvadze uzskata, ka seši gadi, kuri pavadīti Melnajā jūrā un Batumi, ir tas pamats, uz kura veidojās Teodora Spādes militārā karjera Latvijā, izaugot no ierindas mičmaņa līdz admirālim. Arī fakts, ka Teodors Spāde bija

apprecējis gruzīnieti — Nadeždu Švelidzi, Badri Gogvadzi sajūsmināja. Gruzijā dzīvojošo latviešu sieviešu acīs tas ir vairāk vai mazāk ikdienišķi, jo mēs esam jauko gimeņu locekļi, mums aug bērni un mazbērni, kuros tek gan latviešu, gan gruzīnu asinis, bet mūsu jaunais paziņa par šo faktu nespēja runāt bez sajūsmas. Pamazām viņa sajūsma pārņēma arī mani. Es otrreiz sāku lasīt grāmatu par admirāli jau ar citām acīm, un tas man vairs nebija parasts «stāsts par vienu no cilvēkiem». Tulkoju veselās

Publikācijas gruzīnu valodā žurnālā «Arsenāls» un «EGOmag» un tulkotais T. Spādes dzejoļu krājums.

nodaļas Badri Goguadzem. Un tagad man gribas atkārtot Mārtiņa Bistera teikto: «Un tomēr ir vērts, lai par tādu personību kā T. Spāde saglabātos viss teiktais, pat maznozīmīgs sākums» (120. lpp.). Ja Gruzijā ir cilvēks, kurš grib visu zināt par mūsu tautieti — admirāli Teodoru Spādi, kurš ir sācis pēc savas iniciatīvas darbības, kuru mērķis ir novērtēt Teodora Spādes dzīves gadus, kas viņu saistīja ar Gruziju un Gruzijas jūras kara floti, kurš uzskata, ka Latvijas un Gruzijas attiecības šodien ir tādā līmenī, ka Gruzijai ir pienākums padomāt par admirāļa vārda iemūžināšanu, es nolēmu, ka viņam ir jāpalīdz un iepazīstināju viņu ar Jāni Dreimani, Latvijas vēstniecības militāro atašeju. Tas sadarbībai deva jaunu virzienu un pavisam citu toni.

2014. gada pirmajā pusē B. Goguadze žurnālā «Arsenāls» publicē rakstu par Teodora Spādes dienestu Melnās jūras kara flotē. Savu stāstu viņš sāk ar ļoti tradicionālu epizodi — dzirēm Batumi pilsētā par godu Spādes kāzām pēc laulību ceremonijas pareizticīgo baznīcā. Gruzīnu kultūrā viesu galdam, dzirēm ir ļoti liela nozīme — tā ir savdabīga komunikācija, kur katram galda dalībniekam ir sava loma, bet tamada ir šīs komunikācijas režisors. Pie galda nav nekā nejauša. Ja par jums nav uzsaukts tosts, tas ir milzīgs aizvainojums, un ir jādoma — kāpēc? Pēc maniem novērojumiem, tam visam ir komplimentārs raksturs, pie kā jāpierod, un tas viss jāuzņem ar pienācīgu uzmanību.

Jūlija sākumā žurnālā «EGOmag» tiek publicēts plašāks un daudz romantiskāks raksts, kura autore ir B. Goguadzes meita Tea Goguadze. Tajā ir daudz fotogrāfiju, to skaitā arī Mārtiņa Bistera uzdāvinātā admirāļa sievas Nadeždas Švelidzes ģimete, kas fotografēta Rīgā 1937. gadā. Ir gruzīnu mākslinieku gleznu reprodukcijas. Par šo rakstu var teikt, ka tā ir mākslinieka fantāzija, kura ir uzrakstīta ar lielu mīlestību.

B. Goguadze iepazīstināja mani ar dzejnieku Kobu Čumburidzi, kurš palīdzēja pārtulkot Teodora Spādes dzejoļus, lai varētu tos atdzejot gruziniski. Trīs dzejoļi ir gatavi un jau ceļo *feisbukā*. Teodora Spādes dzejoļi «Lūgšana», ar kuru sākas grāmata «Admirālis Teodors Spāde», ir kļuvusi slavens un ieguvis atzinību, jo emocijas, kuras tajā paustas, ir ļoti tuvas gruzīnu tautai. Tā ir Dzimtenes mīlestība un ticība Dievam.

Mans vīrs Dāvids Jakobidze, piedaloties mūsu sarunās un iepazīstot admirāļa biogrāfiju, arī kļuva par šo aktivitāšu dalībnieku, un Teodora Spādes vārds tagad ir izskanējis no starptautiskas konferences tribīnes, paužot vēlējumu iemūžināt mūsu tautieša nopelnus.

Gruzijas latviešu biedrības «Ave Sol!» konferences dalībnieki — pirmais no kreisās Badri Goguadze, raksta autore Regīna Jakobidze, trešais — Latvijas vēstniecības militārais atašejs Jānis Dreimanis.

Gruzijas latviešu biedrībā «Ave Sol!» 2014. gada februārī notika neliela konference, kuras uzdevums bija iepazīstināt Gruzijas latviešus ar to, ko mēs zinām par mūsu tautieti admirāli Teodoru Spādi, jo tālākajās darbībās mums būs vajadzīga kolektīva rīcība.

Šā gada [2014.] vasarā tikos ar Mārtiņu Bisteru Latvijā, un viņš mani laipni uzņēma savās mājās Mellužos. Vai varat iedomāties — šī cilvēka darba kabinetā pie sienas karājas Teodora Spādes portrets! Ne ikona, ne kāda Latvijas prezidenta portrets. Apsolītās stundas vietā mēs runājām veselu darba dienu — astoņas stundas, un es uzzināju par mūsu admirāļa pārbedišanu 1990. gada pavasarī daudz tādu detaļu, par kurām grāmatā nebija rakstīts.

Būdama Latvijā, vēlējos apmeklēt arī Teodora Spādes kapa vietu Otrajos Mežā

kapos. Kopā ar savām mazmeitām, pēc Mārtiņa Bistera norādījumiem pa telefonu, meklējām, bet neatradām. Un tad palīdzēja gadījums — Rīgas Latviešu biedrībā iepazīnos ar Latvijas Jūras akadēmijas rektoru viceadmirāli Jāni Bērziņu, kas piekrita kopā ar mums aizbraukt uz Meža kapiem. Paldies viņam par izrādīto laipnību.

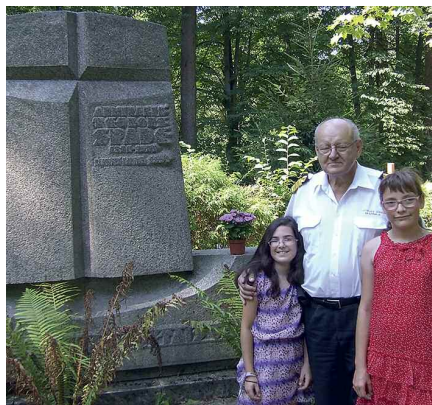
Diemžēl tas, ko atradām, mani samulsināja: neskatoties uz milzīgo pieminēkli, nerodas iespaids, ka tas ir Teodora Spādes memoriāls. Tie ir ģimenes kapi ar vairākām kopiņām, un papardes, kas sastādītas T. Spādes pieminēkļa priekšā, aizsedz uzrakstu «Mūs vieno Latvijas svētais vārds». Kad izteicu savas domas Mārtiņam Bisteram, viņš izstāstīja, ka 1990. gadā, vēl padomju laikā, Teodora Spādes nozīme Latvijas vēsturē netika atzīta un nebija dota atļauja viņu pārbedīt Brāļa kapos, kā to lūdza entuziastu grupa. Jādomā, ka šodien tā varētu būt tēma, par kuru var runāt un pieņemt jaunu lēmumu.

Nobeidzot savu stāstu par latviešu admirāli Teodoru Spādi un viņa darbību Gruzijā, gribu atgādināt, ka 2016. gada martā būs viņa 125 gadu jubileja, un mums — gan Latvijā, gan Gruzijā — ir vēl laiks sagatavoties tai.

Regīna Jakobidze,

Latvijas Goda konsule Gruzijā 1997.—2011. g., Gruzijas latviešu biedrības «Ave Sol!» priekšsēdētāja 1994.—2010. g., Tbilisi Valsts universitātes profesore

2014. gada 31. oktobrī Gruzijā, Tbilisi

Pie admirāļa Teodora Spādes kapa Latvijas Jūras akadēmijas rektors viceadmirālis Jānis Bērziņš un «galvenās» meklētājas Medeja Skrulle un Anna Jakobidze.

AUGŠKURZEMES PARTIZĀNU PULKS

Juris Ciganovs,

Dr. hist., Latvijas Kara muzeja direktora vietnieks.

Foto — No Latvijas Kara muzeja krājuma.

Šā gada 28. februārī aprit 120 gadi kopš Latvijas armijas ģenerāļa, ievērojamā Latvijas kara aviācijas organizētāja un lidotāja Jāņa Indāna dzimšanas dienas (par viņa dzīvesgājumu skat. rakstu «Latviešu aviācijas ģenerāļa liktenis» «Tēvijas Sarga» 2005. gada 3. nr.). Šoreiz — par kādu spilgtu epizodi Latvijas Neatkarības kara laikā, proti, par J. Indāna organizētā Augškurzemes partizānu pulka darbību.

1919. gada pavasarī sarkanais terors lielinieku kontrolētajā Latvijas teritorijā bija sasniedzis savu kulmināciju. Daudzi iedzīvotāji, vairoties no lielinieku represijām, bēguļoja. Padomju Latvijas armijas aizmugurē sāka darboties pretlielinieciskās nacionālo partizānu grupas, kuras tautā dēvēja par zaļajiem, mežabrāļiem u. c.

Latvijas teritorijā darbojās četras lielās zaļo grupas. Viena no tām bija t. s. Veckalniņa partizāni, kurus lielinieki sauca par Zaļā Artura bandu. Šī grupa darbojās Vidzemē, Cēsu un Smiltenes apkārtnē, to vadīja Arturs Veckalniņš (Zaļais Arturs). 1919. gada aprīlī Zaļā Artura banda uzbruka Cēsu cietumam, atbrīvojot no tā visus lielinieku gūstekņus. Gulbenes apkārtnē darbojās Malienas partizānu vienība kapteiņa Jūlija Ērgļa vadībā, bet Balvu mežos bija nodibinājusies vienība, kuru vēlāk nosauca par Latgales partizānu pulku, un to vadīja vēlākais pulkvedis — leitnants Jānis Vīndedzis. Pazīstami ar savu darbību Sēlijas mežos kļuva arī Augškurzemes partizāni.

Pirmie nelielie nacionālo partizānu pulciņi Augškurzemē jeb Sēlijā sāka parādīties maijā, pēc Rīgas atbrīvošanas no lielinieku varas. Šīs no vietējiem iedzīvotājiem stihiski veidotās, slikti organizētās un apbruņotās grupas cerēja paātrināt Sarkanās armijas vienību atkāpšanos un pasargāt savus vietējos īpašumus un saimniecības no izlaupīšanas, ar ko nereti nodarbojās lielinieku marodieri. Atsevišķas partizānu grupas darbojās Kaldebruņas—Bebrenes un Dvietes apkaimē, Rubeņu—Podumajas rajonā, bet mazākā grupa Ilzes—Akmeņupes—Jelovkas apdzīvoto vietu tuvumā. Šo stihiski izveidojušos grupu bruņojumā bija no zemes izraktās šautenes un patronas, medību bises un lielinieku aktivistiem atņēmtie revolveri.

«Maija mēnesī, līdz lielinieku izdzīšanai no Rīgas mēs savās meža slēptuvēs bijām nedroši un nekur aktīvi neparādījāmies. Nevarējām arī koncentrēties lielākos pulciņos, jo pa ceļiem un sētām visapkārt stāgāja visādi sarkanās armijas revizori, komisāri un izpildu komitejas varas vīri. Sastopoties pa 2—3 vīri, mēs pārsprīdām dažādus frontes jautājumus un sakārā ar to arī paši savu stāvokli. Tā apspriežoties, mēs pārliecinājāmies, ka mūs visus vada viena doma — ne par kādu maksu neiet līdz sarkanajai armijai uz Krieviju, bet slēpties

mežos un izdevīgā brīdī pacelt mūsu vājos ieročus par savu tēvu zemi,» — tā par šo laiku raksta bijušais Augškurzemes partizānu pulka 3. rotas komandieris kapteinis Jānis Valdmanis.

8. jūnijā partizānu grupa, cenšoties aizkavēt lielinieku rekvizēto lopu izvešanu uz Līvāniem, uzbruka Gāršenes pagasta mājai, kur bija izvietojusies pagasta izpildkomiteja. Lai arī uzbrukums vairāk bija demonstratīva rakstura, tomēr tas izraisīja plašu rezonansi Ilūkstes apriņķa iedzīvotāju vidū. «Par šo notikumu ļaudis jo ātri izplatījās

Virslleitnants Jānis Indāns pie pusautomātiskā zenītielgabala.

Jānis Teodors Indāns (1895—1941), ģenerālis. Dzimis 28. februārī Gāršenes pagasta «Indānos», lauksaimnieka ģimenē. 1916. gadā beidzis Viļņas ķīmiski tehnisko vidusskolu. 1916. gada oktobrī beidzis Petrogradas tehniskās artilērijas skolu, praporščiks. Dienējis Krievijas 5. armijas štāba artilērijas daļā. 1917. gada aprīlī ievainots, oktobrī kontuzēts. Podporučiks (1917. IX). 1918. gada februārī kritis vācu gūstā, no kura atgriezies decembrī, dzīvo Gāršenes pagastā. 1919. gada sākumā trīs mēnešus atrodas lielinieku apcietinājumā. 1919. gada aprīlī mobilizēts Sarkanajā armijā; jūnijā dezertējis un pārgājis fronti.

1919. gada 13. jūnijā Lietuvas armijas virspavēlniecības pakļautībā sācis organizēt Augškurzemes partizānu pulku, tā komandieris (virsleitnants), no jūlija — arī Ilūkstes apriņķa kara komandants, no augusta — 3. Jelgavas kājnieku pulka bataljona komandieris. 1920. gada janvārī ieskaitīts Aviācijas parka lidotāju skolā par teorētisko disciplīnu pasniedzēju. Pabeidzis 1. lidkursu, kapteinis. No 1920. gada oktobra dien Armijas galvenajās mehāniskajās darbnīcās, virsnieks, no 1921. gada aprīļa — Aviācijas

divizionā (no 1926. gada Aviācijas pulks). No 1922. gada divizona komandiera palīgs, no 1923. gada — Aviācijas skolas priekšnieks, pulkvedis—leitnants (1925.). 1927.—1928. gadā arī žurnāla «Aizsargs» redaktors un redakcijas kolēģijas loceklis. 1928.—1929. gadā kara aģents (militārais priekšstāvis) Lietuvā. 1930.—1932. gadā studējis LU tiesību zinātnes, pulkvedis (1930.). No 1934. gada pildījis arī civilās aviācijas inspektora pienākumus. No 1935. gada augusta Aviācijas pulka komandieris, no 1937. gada civilās aviācijas inspektors Tehniskās divīzijas pārvaldē. 1938. gadā iecelts arī par sakaru virsnieku Latvijas Aizsargu organizācijas aviācijas rīcībā. Latvijas Aizsardzības biedrības valdes loceklis.

No 1940. gada 21. augusta armijas aviācijas priekšnieks, ģenerālis (1940. VIII), novembrī atvaļināts. 1941. gada 14. martā apcietināts. 1941. gada 18. jūnijā Maskavā piespriests nāvessods, kas drīz izpildīts.

Izmantota «Latvijas armijas augstākie virsnieki. 1918—1940/ Biogrāfiska vārdnīca». Sast. Jēkabsons Ē., Ščerbinskis V. — Rīga, 1998.

dažādas valodas, viena par otru fantastiskāka. Mūsu rindas mežā vairojās, un 9. jūnijā mēs jau bijām kopā 16 bruņoti vīri,» atceras J. Valdmāns. 9. jūnijā Gāršenē ieradās lielinieku soda ekspedīcija 50 bruņotu sarkanarmiešu sastāvā. Partizāni pret šo vienību atklāja uguni no meža, bet sava nelielā skaita dēļ atklātā kaujā iesaistīties nespēja. Soda ekspedīcija, ciešot zaudējumus, neuzdrošinājās uzbrukt partizāniem un bija spiesta atkāpties. 10. jūnijā partizānu vienība virsleitnanta Ivāna vadībā uzbruka un padzina kādu sarkanarmiešu vienību no Bebreņu muižas.

13. jūnijā Rubenū muižā ieradās virsleitnants Jānis Indāns un paziņoja, ka viņš sāk dibināt lielāku karaspēka daļu no Augškurzemes mežos esošajām partizānu grupām. Šajā pašā dienā Lietuvas armijas Panevėžas grupas komandieris izdeva pavēli par atļauju J. Indānam formēt karaspēka grupu no Augškurzemes mežos esošajiem bruņotajiem partizāniem un uzņemt šo karaspēka vienību Lietuvas armijas operatīvajā pakļautībā un apgādībā kopējai cīņai pret lieliniekiem. 19. jūnijā atļauju pulka dibināšanai deva Lietuvas armijas virspavēlnieks ģenerālis Silvestrs Žukauskis.

Reālā pulka dibināšana sākās 22. jūnijā Asares muižā, kur bija izvietots jaundibināmās vienības štābs. Pulka komandiera pavēlē nr. 1 norādīts, ka šajā dienā pulka sastāvā ietilpst 161 karavīrs pēc saraksta. Tāpat pavēlē minēts, ka J. Indāns pulka dibināšanas un tālākās darbības sakarā ir saskatījušies ar Ziemeļlatvijas brigādes 1. Valmieras pulka komandieri pulkvedi Jūliju

Jansonu. Regulāru sakaru ar Ziemeļlatvijas brigādi gan tobrīd Augškurzemes partizāniem nebija, izņemot 18. jūnijā no 1. Valmieras kājnieku pulka saņemto sūtījumu: 10 šautenes un 4000 patronas. 23. jūnijā pulka komandieris J. Indāns izdeva proklamāciju visiem iedzīvotājiem, ka Augškurzemes partizānu pulks ir vienīgā likumīgā vara novadā un apsolās cīnīties par neatkarīgu Latvijas Republiku, par tās likumīgo valdību atzīstot K. Ulmaņa vadīto Latvijas Pagaidu valdību Liepājā. Tobrīd K. Ulmaņa valdība vēl atradās uz kuģa «Saratov», reālas varas Kurzemē tai nebija, un acīmredzot tāpēc J. Indāns pagaidām vēl nemēģināja uzņemt sakarus ar J. Baloža komandēto Latviešu atsevišķo brigādi jeb Dienvidlatvijas armijas grupu.

Augškurzemes partizānu pulks savā turpmākajā kaujas darbībā atradās Lietuvas armijas vadības operatīvajā pakļautībā. Jūlija sākumā Lietuvas armijas Panevėžas atsevišķais bataljons atsūtīja sakaru nodibināšanai uz pulka štābu Asarē dažus sakarniekus, kas ievilkā tiešo telefona līniju, un vairākus karavīrus. Augškurzemes partizānu pulka grupa piedalījās Lietuvas armijas uzbrukumā Daugavpilij 1919. gada 6.—11. jūlijā, nodrošinot Lietuvas armijas kreisā flanga piesegšanu un piedaloties kaujās pret lieliniekiem pie Bebreņu, ko ieņēma 10. jūlijā. Pēc kaujām pie Bebreņu pulks ieņēma aizsardzību līnijā Ancene—Rubene un gar Daugavas krastu. Jūlija vidū bija nodibināti sakari ar jau apvienotās Latvijas armijas 4. Valmieras kājnieku pulku (bijušo Ziemeļlatvijas brigādes 1. Valmieras kājnieku pulku),

kas bija izvietojies pie Līvāniem. Pulka štābs joprojām atradās Asarē. Šajā laikā pulkā pēc saraksta ir 600 vīru, pulks bija bruņots tikai ar strēlnieku ieročiem, bruņojumā 6 balsta ložmetēji un 8 rokas ložmetēji. Apgādē ar pārtiku pulks balstījās pamatā uz rekvizīcijām un brīvprātīgiem ziedojumiem no vietējiem iedzīvotājiem, jūlija beigās saņemot arī nelielus pārtikas sūtījumus no 4. (1.) Valmieras kājnieku pulka noliktavām. Tāpat pulka kaujas spēju nodrošināšanai bija izveidotas kurpnieku, skroderu, galdnieku, kalēju un ieroču remonta darbnīcas.

1919. gada 10. jūlijā, apvienojoties Dienvidlatvijas armijas grupai un Ziemeļlatvijas brigādei, tika izveidota vienota Latvijas armijas organizācijas un apgādes sistēma — resp. izveidota vienota Latvijas armija. Latvijas armijas vienotajā organizācijas sistēmā iekļāvās arī visas ārpus šīm divām brigādēm esošās separātās karaspēka vienības un grupas, tai skaitā arī Augškurzemes partizānu pulks. 9. augustā Latvijas armijas Kurzemes divīzijas komandieris pulkvedis Jānis Balodis izdeva pavēli, ar kuru Augškurzemes partizānu pulks tika ieskaitīts divīzijas sastāvā vienā no tobrīd vēl vārdā nenosauktajiem kājnieku pulkiem. Vienlaikus pulks pārgāja pilnīgā Kurzemes divīzijas apgādībā ar ieročiem, pārtiku un kara materiāliem. 16. augustā šo vienību nosauca par 3. Jelgavas kājnieku pulku, un Augškurzemes partizāni veidoja šā pulka 3. bataljona pamatu. Turpmāk bijušie partizāni jau kā regulārās armijas karavīri piedalījās Latvijas Neatkarības karā cīņā pret P. Bermona armiju un Latgales atbrīvošanā. **TS**

Daudzu miljonu vērts Eiropas aizsardzības līgums — vācu kompānijas «Rheinmetall» simulācijas tehnoloģijas arī turpmāk tiks izmantotas «Tiger» helikopteru apkalpes apmācībai

Francijas un Vācijas daudzfunkcionālo uzbrukuma helikopteru «Tiger» apkalpes arī nākotnē turpinās apmācību ar praksē jau pārbaudītajām Vācijas kompānijas «Rheinmetall» simulācijas tehnoloģijām. Diseldorfā (Vācijā) izvietotais uzņēmums nesen uzvarēja šajā vairāku desmitu miljonu eiro vērtajā konkursā.

2014. gada decembrī Kopīgās sadarbības organizācija bruņojuma jautājumos (*Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement — OCCAR*) noslēdza līgumu ar kompāniju ARGE TATM (ARGE «Tiger» gaisakuģu apkalpes apmācības līdzekļi) par jau izmantojamo simulatora tehnoloģiju modernizāciju. ARGE TATM ir franču kompānijas «Thales» un vācu kompānijas «Rheinmetall» kopuzņēmums. Modernizācijas programma tika uzsākta 2015. gada janvārī, un tā tiks pabeigta līdz 2018. gada septembrim.

Līgums ietver esošo apmācību simulatoru modernizāciju, lai tie atbilstu lidaparāta jaunākajam modelim. Līgums paredz pamata vadības un misijas sistēmu programmatūras, kā arī jaunās pilota kabīnes aparatūras modernizāciju. Turklāt atjauninātās apmācību simulācijas sistēmas būs savietojamas arī ar jauno franču uzbrukuma helikoptera modeli «Tiger HAD» (*hélicoptère d'appui et destruction*).

Iepirkuma līgums paredz arī simulatoru piegādi un uzstādīšanu jaunajā simulācijas sistēmu apmācības centrā Falsbūrā, Francijā. Modernizācijas programma skars arī Vācijas operāciju atbalsta sistēmu (*Einsatzunterstützungsanlage — EUA*), kā rezultātā tiks sekmēta personāla pirmsmisiju un taktisko vingrinājumu apmācība.

Līgums paredz esošās simulatoru tehnoloģijas modernizēšanu, uzstādot jaunas vizuālās sistēmas, jaunu displeju sistēmu vizualizācijas programmatūru un jaunus projektorus, kā arī novecojušās datortehnikas nomaiņu. Tāpat līgums paredz papildu pakalpojumu sniegšanu simulatoru atbalsta operāciju nodrošināšanā, ieskaitot iekārtu nolietojuma uzraudzību.

Kompānijas «Thales» un «Rheinmetall» 2001. gadā sāka izstrādāt apmācību sistēmas Francijas un Vācijas uzbrukuma helikopteram «Tiger». OCCAR organizēja šo sistēmu iepirkumu, un iekārtas tika piegādātas kopš 2005. gada. Šobrīd «Tiger» helikopteru apkalpes mācību simulatori ir uzstādīti un darbojas trīs vietās: Francijas — Vācijas mācību centros Likā un Po Francijā un Friclārā Vācijā.

«Rheinmetall AG» 2015. gada 12. februāra preses paziņojumu tulkojis
NBS rezerves virsleitnants Kārlis Līdaks.

Latviešu strēlnieku simbols

1915. gada 19. jūlijā Krievijas Ziemeļrietumu frontes pavēlnieks ģenerālis Mihails Aleksejevs apstiprināja «Pagaidu noteikumus par latviešu strēlnieku bataljoniem». Šī dokumenta 10. punktā teikts: «Latviešu bataljonu karavīri pie armijas apstiprinātā apģērba nēsā sevišķu krūšu nozīmi.» Nozīmes metu zīmējis mākslinieks Ansis Cīrulis, viņš ir arī strēlnieku bataljonu karogu autors. Nozīmei vajadzēja būt vienkāršai. Tās centrā atrodas stilizēta saule, kuru ietver ozollapu un skujkoku zaru vainags. Pāri pa diagonāli vainagu šķērso zobens, augšpusē centrā atrodas Krievijas impērijas varas simbols — divgalvainais ērglis. Nozīmes un pirmo trīs latviešu bataljonu karogu metus apstiprināja frontes pavēlnieks, un tos ieviesa dzīvē.

Kareivju krūšu nozīme tika štancēta no viena gabala (45x35 mm) misiņa plāksnes vai baltmetāla. Uz saules vairoga abpus zobenam redzami burti «J.I.C.B.» un «L.S.B.» (Latviešu strēlnieku bataljons). Kad 1916. gadā bataljoni pārtapa par pulkiem, mainījās arī uzraksti («J.I.C.II.» un «L.S.P.»). Virsnieku krūšu nozīme bija gandrīz tāda pati kā kareivjiem, tikai izmēros lielāka (50x40 mm), vainags oksidēts, saule, zobens un ērglis pielodēti atsevišķi, nevis štancēti no viena gabala. Zobens parasti bija no sudraba ar zeltītu rokturi, arī saule un ērglis bija zeltīti. Virsnieku nozīmes tika izgatavotas Petrogradas firmā «Erhard».

Laika gaitā strēlnieku nozīmes piedzīvoja dažādas izmaiņas, vecie simboli tika aizstāti ar jauniem. Arī strēlnieki frontē, lai īsinātu laiku kauju starplaikos,

izgatavoja dažādus oficiālo strēlnieku nozīmju atdarinājumus no trofeju metāla. Beidzoties kariem, kad strēlnieki pulcējās vienkopus Latvijā, tika nodibināta Latviešu veco strēlnieku biedrība, kura par savu simbolu izraudzījās minēto strēlnieku nozīmi. Tās attēls bija uz biedru grāmatiņas vāka un arī uz 1931. gadā Rīgas pilsētas dāvētā karoga. Daudziem vecajiem strēlniekiem nozīme kara ceļos bija gājusi zudumā, tāpēc radās nepieciešamība izgatavot jaunas nozīmes. Tās pārsvarā tika taisītas no sudraba ar uzliktu saulīti, zobenu un ērgli, kuri bija zeltīti. Nozīmes centrā atradās vairogs, klāts ar sarkanu emalju (diametrs 40 mm). Šīs nozīmes izgatavotas 20. gs. 30. gados Rīgā, juveliera H. Banka darbnīcā. Šajā laikā pēc strēlnieku virsnieku krūšu nozīmju parauga tika izgatavotas arī mazās atloku nozīmes (25x20 mm), kuras bija nēsājamas pie civilapģērba.

Lai propagandētu latviešu strēlnieku krūšu nozīmi, Latviešu strēlnieku bataljonu organizācijas komiteja 1916. gada 16. martā izlaida speciālu atklātni.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

Uz Pasaules jumta. Tibeta

Edmunds Vītols,

NBS rezerves kapteinis.

Foto — no autora personiskā arhīva.

*Sākums 2014. gada novembra un šā gada
janvāra numurā.*

Beidzot visi traucāmie ar mūsu čikstošo un dūmojošo autobusu ārā no Katmandu ielejas un sākām garo braucienu augšup un lejup pa Himalaju likloču kalnu ceļiem. Mūsu lielās somas un līdzīgi ņemamā bagāža bija nostiprināta uz autobusa jumta. Brauciens bija ilgs, taču skaistiem Himalaju kalnu un ieleju skatiem pārbagāts. Aizrautīgi vēroju katru ceļā pamanīto ūdenskritumu, katru elpu aizraujošo ieleju ar iekoptajām rīsu audzēšanas terasēm, ar mazākiem un lielākiem ciematiņiem, ar vareniem kalnu upju skatiem. Vairākās vietās mūsu autobuss ilgstoši iesprūda satiksmes korķī, kas bija izveidojušies nobrukumu dēļ kalnos. Mazie auto, manevrējot uz kraujas malas, nemitīgi mēģināja apbraukt nogrūvumu vietas, un ļaudis mūsu autobusā šausminājās par viņu pārgalvīgo rīcību, jo brīžiem viņu automobiļu riteņi ripoja pa pašu bezdibeņa malu. Vietām ceļu aizšķērsoja milzīgi koki, kas, izgāzti ar visām saknēm, gulēja šķērsām pāri ceļam. Nepāliešiem katrā ceļa posmā darbos bija iesaistīta kāda tehnikas vienība, traktors vai buldozers, acīmredzot šī ceļu nosprostojuumu problēma bija ikdienišķa parādība, ar ko operatīvi jātiek galā, jo

Himalaju ceļa ainavas Nepālā.

kalnu ceļš ir vienīgā satiksmes līnija, kas savieno galvaspilsētu Katmandu ar citiem reģioniem Nepālā.

Jo dziļāk bijām iebruukuši Himalajos, jo upēs ūdens kļuva dzidrāks. Bērņēli peldējās, sievietes mazgāja veļu, pa retam kādi vīri ar ķeselēm cēla zivis laukā no ūdens. Autobuss divas reizes pietāja ceļmalā lielajam auto-transportam paredzētajās pieturvietās, lai

ļaudis varētu nokārtoties un izstaipīt kājas. Mūsu autobusā kondicionieris laikam nekad nebija bijis un atvēsināties karstās dienas vidū varēja tikai caur atvērtajiem logiem, bet līdz ar gaisa plūsmu iekšā nāca arī izplūdes gāzes un putekļi. Taču tas bija tikai sākums, un neviens autobusā ne pret ko ne- protestēja.

Kad sasniedzām pierobežas rajonu, bija jau pēcpusdiena. Atrādāmies šaurā ielejā, un kalnu sienas bija izslējušās visapkārt, debesis varēja redzēt, tikai paceļot uz augšu zodu. Mūsu autobusu apstāja milzīgs vietējo ļaužu pūlis. Mūs pavadošie nepālieši aicināja visus kāpt ārā un kājām doties robežas virzienā. Es neticīgi klausījos pavadoņa vārdos, ka mūsu bagāža, kas bija uz autobusa jumta, droši tiks nogādāta Ķīnas pusē. Smīnu manī izraisīja arī tas, ka no mums visiem savāca pasas, pasakot, ka vēlāk tās dabūsim atpakaļ. Neviļus nodomāju, ka šādā veidā daudzviet pasaulē ļaudis nonāk verdzībā — viņiem atņem mantas un dokumentus, un svešās valsts teritorijā viņi nokļūst negodīgu cilvēku varā. Taču apzinājos, ka tā bija mana izvēle doties šai ceļā. Nepāliešu pavadoņi saprata manu smīniņu un, nezaudēdams humoru, noteica, ka tagad viss būs atkarīgs no individuālās karmas un katrs saņems pēc nopelniem.

Turpinājums 32. un 33. lpp.

*Ļaužu pūlis apstāj mūsu autobusu
uz robežas.*

Himalaju panorāma.

Sākums 31. lpp.

Pierobežā valdīja haoss un ļaužu burzma, jo kustība notika abos virzienos, no Ķīnas uz Nepālu un pretējā virzienā. Taurēja un rūca automašīnas, ļaudis sasaucās un klaigāja, skaļi šalca upe aizā. Jāteic, ka pierobeža atradās salīdzinoši šaurā ielejā, ko no trim pusēm ieskāva stāvas klinšu sienas. Kad prasīju nepālietīm, kur ir Tibeta, viņš atbildēja, ka šaipus klinšu sienas, kur pašreiz atradāmies, ir Nepālas teritorija, pāri tiltam ir Ķīna, bet tieši priekšā, kur pa stāvām klinšu sienām gāzās preti upe, ir Tibeta. Šie ūdeņi brāžoties lejup no Pasaules jumta.

Bija organizētas pusdienvakariņas kādā ēstuvē, vēl esot Nepālas pusē, un šī bija mana pirmā un vienīgā ēdienreize šodien, labi, ka visas dienas laikā varēju padzerties savu līdzpaņemto ūdeni. Kā jau minēju, Nepālu un Ķīnu šķir šaura aiza, pa kuru tek kalnu upe, bet pāri tai ved Draudzības tilts, par ko lieliem burtiem vēstīja uzraksts ķīniešu, nepāliešu un angļu valodā.

Karma izrādījās labvēlīga, un šoreiz mums atdeva pases. Nepālas robežas formalitātes nokārtojām viegli un salīdzinoši ātri, jo gājām kā grupa. Nepālieši, kas mūs pavadīja no Katmandu, tagad palika Nepālā, bet tiltam otrajā pusē mūs gaidīja tibetiešu pavadonu komanda ar autotransportu. Ķīniešu robežsargi un militāristi bija tērpušies

glītās formās, spožiem uzpleciem un pogām, bet negludinātās biksēs. Viņi izturējās ļoti atturīgi, darīja visu ar ļoti svarīgu sejas izteiksmi. Katram, kurš ienāca Ķīnas teritorijā, ar maza aparātiņa palīdzību, pieliekot to pie pieres, izmērija ķermeņa temperatūru. Šķērsojot robežu, mums atkal atņēma pases, un mēs iesprūdām uz nakti pierobežā, jo pirms piecpadsmit minūtēm bija beigusies darbadiena Ķīnas imigrācijas dienestam. Laikam vainīga bija sliktā karma? Zīmīgi bija tas, ka aizas otrajā pusē pulkstenis bija jāpagriež par divarpus stundām uz priekšu, jo tur bija Ķīnas Tautas Republikas laiks. Tā nu bijām izgājuši no Nepālas, bet īsti vēl nebijām Ķīnā. Mūsu jaunie pavadoni uzņēmās rūpes par mums un ierādīja nakšņošanas vietas pierobežas ciemata vietsumājas pagrabstāvā, pa četriem cilvēkiem istabā. Pie savas bagāžas līdz rītam tā arī netikām, jo tā esot pieejama tikai pēc imigrācijas formalitātēm. Tie, kuri bija šortos, palika šortos. Ātri uznāca tumsa, un uzreiz kļuva auksts. Labi, ka biju autobusa salonā ielicis Taši doto silto jaku. Laika ziņā bija iestājies neliels apjukums, jo nupat vēl bija pēcpusdiens, bet nu jau — vēls vakars. Pa tumsu izstaigāju vienīgo ielu šai pierobežas ciematā. Jā, šeit bija bodītes un sīkas tirgotavas, kur atrodamas pārsvarā ķīniešu preces. Visi uzraksti ķīniešu valodā, nekur vairs neredzēja hinduisma OM zīmes, kas Nepālā un Indijā ir ik uz soļa. Tikai divās

vietās pamanīju izkārtus budistu lūgšanu karodziņus. Angļu valodā šeit kaut ko sajēdza tikai tie, kas pelnīja iztiku ar naudas maiņu.

Mēness spoži uzspīdēja, slidēdams starp stāvajām klinšu sienām pāri aizai, attālāk monotoni šalca upe, nesot savus ūdeņus lejup stāvajā aizā kaut kur dziļi melnajā tumsā. Saprazdams, ka apskatei šeit bija tikai īsa ēku rinda, kurai pa vidu veda dubļaina, automašīnu izdangāta iela, devos uz mums ierādīto mitekli pagrabā. Istabā biju salikts kopā ar japāņu pāri — jaunu sievieti, vārdā Joka, un viņas puisī Hiroši — un kādu vīru no Vācijas, vārdā Aksels. Katrs sēdēja savā gultā un klusēdams kaut ko rakstīja piezīmju blociņā. Arī japāņi Katmandu siltajā ritā bija iekāpuši autobusā šortos, un tagad viņi drebinājās, satuntulējušies vatētajās segās, jo pagraba telpā bija ne tikai vēss, bet arī mitrs. Telpas griestu stūros bija izteikti melni pelējuma plankumi. Pēc garā pārbrauciena miegs uznāca ātri, un, ietinušies biežajās un pēc mitruma smakojošajās segās, ļāvāmies naktsmieram.

Rīta agrumā mūsu jauno pavadonu vadībā devāmies kārtot imigrācijas lietas, kas aizņēma trīs stundas. Rīts bija ļoti dzestrs, un man lieti noderēja silta jakā. Toties japāņi izskatījās diezgan amizanti, jo gāja pa ielu šortos, ietinušies mitrajā segā. Tikai noformējuši imigrācijas papīrus, tikām pie savām somām, un tie, kas sala, varēja saģērbties siltāk. Mūs pavadīja vairāki tibetieši, bet viens, kurš bija

galvenais, ļoti labi runāja angliiski. Tikām sasēdināti vairākos džipos, pa četri katrā, un sākām braukt augšup pa stāvu grants ceļa serpentīnu. Ceļš bija slikts, dubļains un nelīdzens, džipā nācās turēties pie rokturiem un ar kājām balansēt smaguma centru, lai neatsistos ar galvu pret jumtu vai nesadauzītos ar blakussēdētāja galvu. Tomēr jāatzīmē, ka ķīniešu ceļa remonta brigādes ar tehniku nemitīgi kopa un uzlaboja ceļu. Visbiežāk bija redzamas nogruvumu un šļūdoņu pēdas, kas tika likvidētas un izlīdzinātas, izmantojot buldozerus. Brīžiem ūdens strūkļas milzīgām šaltīm, dārdēdamas gāzās no augšas uz mašīnas metāla jumtu un sajūtas bija visai sirreālas. Pie sevis pasmaidīju, kad manīju, ka šādos brīžos blakussēdētāju skatieni tika vērsti uz mašīnas jumtu, it kā vaicājot — izturēs vai ne. Lēni ripojām gar stāvām aizām, kur pretī esošo klints virsotni nevarēja saredzēt, pat pieplokot ar vaigu pie loga. Ceļš visu laiku veda augšup. Kādu brīdi braucām pa biezu miglu un priekšā braucošo džipu varēja sazmēt tikai pēc aizmugurējo gabarītu ugunīm. Izbraukuši no miglas, sapratām, ka tas bija mākonis. Tagad mākoņi palika apakšā, pasakaini zila debess un sniegotas Himalaju virsotnes atsedza savu vaigu. Ceļmalā vairs nemanīja kokus un krūmus, tikai velēna sedza klintis — sajutu Tibetas tuvumu. Likās, ka visi atviegloti uzelpoja, it kā būtu izkļuvuši no pazemes dzīlēm. Kādā

vietā izbraucām cauri sniega lavīnai, kas nesen bija aprakusi veselu ceļa posmu, bet ķīniešu tehnika tai cauri bija izurbusi eju, kas abās pusēs kā taisna siena aiz auto loga slējās piecu metru augstumā. Pēc vairāku stundu ekstrēmas kratīšanās bijām atbraukuši Njalamas ciematā. Visapkārt sniegotas virsotnes un žilbinoši zilas debesis, kļums, kuru pārtrauca tikai vēja brāzmas.

Bijām 3400 metru augstumā virs jūras līmeņa. Žilbinošajā saulē bija tik silts, ka jutu tās staru sildošo efektu pat cauri savai jakai, bet, ieejot ēnā, uzreiz caururba drēgnums. Nu vajadzēja sākt aklimatizāciju un piemērošanos augstkalnu apstākļiem, jo beidzot bijām Tibetā!

Turpinājums sekos.

Pirmās augstkalnu pazīmes.

Plānota pašgājējartilērijas iegāde

Ņemot vērā, ka militārajā konfliktā Ukrainā ļoti liela loma ir artilērijai, vairākas valstis pastiprināti pēta iespējas šāda apbruņojuma iegādēm. Arī Lietuva sākusī konsultācijas par iespēju iegādāties Vācijas kompānijas «Krauss-Maffei Wegmann» ražotās 155 mm kalibra pašgājējhaubiņas PzH 2000. Ņemot vērā Lietuvas plānus par 20—30% palielināt valsts militāro budžetu, šāds pirkums būs iespējams jau 2016.—2019. gadā. Atbilstoši apakšpunkti ir iekļauti Lietuvas militāro iegāžu plānā 2015.—2020. gadam.

Vācijas armijas PzH 2000

Lietuvas militārie eksperti sadarbībā ar Igaunijas kolēģiem jau izvērtē vācu haubiņu operacionālās prasības un veic konsultācijas par līguma detaļām. Pēc Lietuvas Bruņoto spēku komandiera ģenerālmajora Vītauta Žuka teiktā, artilērijas atbalsts mūdienu militārajos konfliktos ir viens no galvenajiem elementiem, un šo spēju attīstība Lietuvai ir jāpanāk vistuvākajā laikā.

Belģu armijai atļaus iesaistīties policijas funkciju izpildē

Belģijas valdībā panākta vienošanās, ka ārkārtas apstākļos ir jābūt noteiktai kārtībai, kā armijas apakšvienības var iesaistīt policijas atbalsta operācijās, kuru mērķis ir drošības garantēšana valsts iekšienē un terorisma draudu mazināšana. Pret šādu vienošanos strikti iebilda arodbiedrības, taču tas netika ņemts vērā. Līdz šim armijai nebija pilnvarojuma operācijām valsts iekšienē. Pēdējo reizi Belģijas armija ir piedalījies drošības pasākumos valsts teritorijā pērnā gadsimta astoņdesmitajos gados.

Iekšlietu un aizsardzības resoru vadītājiem ir uzdots tuvākajā laikā izstrādāt grozījumus normatīvajos aktos, lai karavīri varētu likumīgi iesaistīties civiliedzīvotāju drošības aizsardzības operācijās, piemēram, lidostu, transporta mezglu, cilvēku masu pulcēšanās vietu apsardzes uzlabošanai. Aizsardzības ministrs Stīvens Vandeputs uzsvēris, ka armijas apakšvienības ir gatavas nekavējoties iesaistīties drošības pasākumos un pildīt tos tik ilgi, cik būs nepieciešams.

Viens no galvenajiem gaidāmo pārmaiņu iemesliem ir atsevišķu Belģijas iedzīvotāju daļu radikalizācijas tendences. Drošības apdraudējums Belģijā pieaudzis līdz ar traģiskajiem notikumiem Francijā, kur islāma radikāļu uzbrukums nesen gājuši bojā 17 cilvēki. Francijā jau ir veikti pasākumi, lai būtu iespējams armiju iesaistīt drošības garantēšanā valsts teritorijā. Francijā notiek armijas rezervistu mobilizācija drošības pasākumu uzlabošanai valstī.

Belģu karavīru parāde Bastonā ielās.

Plānots atjaunot Gaisa spēku radioizlūkošanas spējas

2013. gadā sakarā ar vairākām būtiskām problēmām projekta realizācijā tika iesaldēta bezpilota lidaparāta (BPL) «Euro Hawk» izstrāde. Projektu bija uzņēmies kompānija «Northrop Grumman», un tagad pieņemts lēmums reanimēt tā izstrādi.

Uz jaunā bezpilota lidaparāta plānots izmēģināt integrēto radio un radiotehniskās izlūkošanas (SIGINT) sistēmu, ko ražo kompānija «Airbus Defence & Space». Pašlaik Vācijas Gaisa spēkiem ir akūta vajadzība atjaunot SIGINT sistēmas nesošo aviācijas parku, kas ir sarucis 2010. gadā, kad tika norakstītas piecas lidmašīnas «Br-1150 Atlantic». Aizsardzības ministrijas pārstāvis pulkvežleitnants Gero fon Friče ir atzinis, ka patlaban Vācijas Gaisa spēku rīcībā nav SIGINT nodrošinātās izlūkošanas informācijas, uz kuru varētu balstīt lēmumu pieņemšanas procesu.

2013. gada augustā «Euro Hawk» sasniedza nepārtraukta lidojuma rekordu — pavadot 25,3 h Eiropas gaisa telpā.

Saskaņā ar Vācijas aizsardzības ministres Urzulas fon der Leijenas teikto, projekta «Euro Hawk» reanimācija ļaus atgūt kaut daļu no 600 miljoniem eiro, kas jau investēti šī lidaparāta izstrādē. Tiesa gan, «Euro Hawk» projekta pilnīga pabeigšana netiek plānota. «Airbus Defence & Space» ražotajai integrētajai SIGINT sistēmai kā nesējplatformas izvērtē gan BPL «Triton MQ-4C» (tapis uz BPL «Global Hawk» bāzes), gan pilotējamo lidmašīnu «AC1319» («Airbus» ražojums), kā arī pilotējamās lidmašīnas «Global Express XRS» un «Global 5000» («Bombardier» ražojums).

Šogad pietiks naudas gan helikopteriem, gan algu palielināšanai

2015. gadā galvenais Aizsardzības ministrijas (AM) uzdevums būs kaujas tehnikas modernizācijas programmas, koncentrējoties uz jaunu helikopteru iegādi. Par to paziņojis aizsardzības ministrs Čaba Hende, precizējot, ka programma paredz nopirkt 30 helikopterus par 626 miljoniem dolāru. Šis pirkums atrisinās jau sen samilzušu problēmu ar novecojušo helikopteru parku. Daži padomju ražojuma helikopteri Mi-8 tiek ekspluatēti kopš 1969. gada. 2014. gadā kā pagaidu piespiedu risinājumu Ungārijas AM iegādājās trīs modernizētos helikopterus Mi-8T.

Ungārijas helikopteri Mi-8T.

Ministrs Č. Hende informējis, ka šogad tiks veikti pasākumi arī militārā dienesta pievilcības uzlabošanai un ierindas personāla stimulēšanai. No šī gada 1. jūlija militārpersonu atalgojums tiks palielināts par 30%, un četrus nākamajos gadus tiks palielināts vēl par 5% katru gadu.

Armijai jauni ložmetēji un bruņumašīnas

2015. gada sākumā Čehijas Bruņotie spēki saņēma 74 jaunus ložmetējus «Minimi», kurus ražo firma «FN Herstal». «Minimi» jau pirms diviem gadiem bija veiksmīgi izturējuši testēšanu, un ložmetēju piegādei bija jānotiek pirms pusotra gada. Taču līguma izpilde kavējās sakarā ar juridiskām domstarpībām licencēšanas jomā starp čehu kompāniju «Meopta» un ASV firmām, kas piegādā ložmetēju palīgaprīkojumu. Jaunie «Minimi» aizstās novecojušos ložmetējus Vz-59, kas Čehijas armijas apbruņojumā pirmo reizi tika iekļauti pērnā gadsimta sešdesmito gadu sākumā.

Jaunākie Čehijas Aizsardzības ministrijas publicētie plāni liecina, ka Sauszemes spēku pastiprināšanai paredzēts iegādāties 62 MRAP (Mine-Resistant Ambush Protected) tipa bruņumašīnas, kas nodrošinātas ar aizsardzību pret mīnām un improvizētām spridzināšanas ierīcēm. Bruņutehnika tiks iepirkta jau šogad, un tas notiks divos posmos.

Čehu ražojuma MRAP «Vega».

Konkursa ietvaros tiks izvērtēti divi bruņumašīnu tipi — «Vega», ko ražo čehu kompānija «SVOS Prelouc», un «Titus», ko ražo franču kompānija «Nexter». Čehu bruņumašīnas tiek ražotas ar 4x4 vai 6x6 riteņu formulu, un tehnikas pamatā ir smagās mašīnas «Tatra T815». Arī «Titus» ir izstrādāta uz «Tatra» bāzes, taču franču bruņumašīnām ir pieejama tikai 6x6 riteņu formula.

Jaunās MRAP tipa bruņumašīnas nonāks Sauszemes spēkos, kur pašlaik jau tiek ekspluatētas šīs kategorijas bruņumašīnas «Iveco LMV 4x4». Militārā resora pārstāvji ir publiski izteikušies, ka viņus neapmierina «Iveco LMV 4x4» mazie ietilpības rādītāji.

Militārais budžets sasniegs 2% no IKP

Šī gada 13. janvārī visas Rumānijas parlamenta frakcijas parakstīja vienošanos, kas paredz līdz 2017. gadam palielināt valsts militāro budžetu līdz 2% no iekšzemes kopprodukta un uzturēt šādu nemainīgu aizsardzības jomas finansēšanas līmeni līdz 2027. gadam. Tas nozīmē, ka reālajos skaitļos nākamajos trīs gados budžeta pieaugums būs vidēji 14,8%. Rumānijas prezidents Klauss Johannis oficiāli paziņojis, ka šāda lēmuma galvenais iemesls ir krīze Ukrainā un Krievijas Federācijas pasākumi krīzes eskalācijai.

Tik ievērojama militārā budžeta palielināšana ļaus Rumānijai realizēt visas nepieciešamās kaujas sagatavošanas un militārās tehnikas iegāžu programmas. Valsts prezidents ir uzdevis Aizsardzības ministrijai izstrādāt ilgtermiņa iegāžu plānu, detalizēti izvērtējot armijas reālās vajadzības kaujas spēju uzlabošanai. Bruņojuma iegāžu apjoma palielināšana ļaus vienlaikus attīstīt Rumānijas un sabiedroto valstu militāri rūpniecisko kompleksu tehnoloģisko sadarbību.

No 2008. līdz 2012. gadam

Rumānijai nācās būtiski apcirt militāro budžetu no 3,33 miljardiem līdz 2,38 miljardiem dolāru. 2013. gadā aizsardzības budžets pakāpeniski sāka pieaugt vidēji par 7% gadā, sasniedzot 2,87 miljardus dolāru 2015. gadā. Rumānijas Bruņotie spēki (BS) jau kopš 2009. gada nespēja veikt bruņojumā esošās tehnikas apkopes un remontu, nespēja realizēt zinātniskās pētniecības darbību apbruņojuma uzlabošanā, jo 85% militārā budžeta līdzekļu tika iztērēti armijas ikdienas uzturēšanai un personāla algām. Tādējādi pēdējos gados Rumānijas BS tehnikas ekspluatācijas resursi ir ļoti strauji sarukuši, paātrinot tehnikas novecošanās procesu.

2015. gada janvārī Rumānijas BS saņēma no pasūtījuma pēdējo (septīto) militāro transporta lidmašīnu «C-27J Spartan».

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi **kapteine Vizma Kalčeva**.

Foto — <http://worlddefencenews.blogspot.com>; www.army.mil; www.defensenews.com; <http://www.mocr.army.cz>; www.cavok-aviation-photos.net; <http://commons.wikimedia.org>; <http://upload.wikimedia.org>.

Plānots pirkt jaunu kara tehniku

Kaut gan Itālija samazina militāro budžetu, plānots iegādāties jaunas kājnieku kaujas mašīnas, kuģus un satelītus. Papildu līdzekļi tiks ņemti no Rūpniecības ministrijas (RM) budžeta.

Kā vēsta pērn decembrī publicētajā informācijā, 2015. gada militārais budžets Itālijā ir plānots 13,58 miljardu eiro apmērā, kas ir par vienu miljardu mazāk nekā 2014. gadā. Šogad personālsastāva uzturēšanai no militārā budžeta tiks iztērēti 9,74 miljardi eiro, militārās tehnikas un militārās nozīmes produkcijas iegādēm — 2,67 miljardi eiro, bet militāro operāciju īstenošanai un tehnikas apkopēm — 1,17 miljardi eiro.

Itālijas valdībā vēl turpinās diskusijas par 2015. gada militārā budžeta tēriņiem, un galīgais skaitlis tiks apstiprināts šopavasār. Budžeta jaunajā redakcijā paredzēts atspoguļot arī no RM pārdalītos līdzekļus. Agrāk RM jau piešķīra 120 miljonus eiro, lai veiktu sagatavošanās pasākumus divu jaunās paaudzes satelītu «Cosmo Skymed» palaišanai 2017. un 2018. gadā. «Cosmo Skymed» nomainīs divus no četriem orbitā esošajiem novecojušajiem satelītiem. Jaunie satelīti ir apgādāti ar radiolokācijas stacijām, un tie paredzēti izmantošanai gan militāriem, gan civiliem mērķiem.

Parlamentā nesen ir aktualizēta programma, kas paredz līdz 2024. gadam iegādāties 381 kājnieku kaujas mašīnu (KKM) «Freccia» par 2,65 miljardiem eiro. Šīs KKM

tiks nodotas brigādes līmeņa vienību apbruņojumā. Otrā programma paredz līdz 2035. gadam par 5,4 miljardiem eiro iegādāties lielu skaitu kuģu Jūras spēku kaujas spēju uzlabošanai un novecojušo kuģu nomainīšanai. Plānots uzbūvēt sešus daudzmerķu kuģus, vienu apgādes kuģi, vienu helikopteru bāzēšanās kuģi un divus superātrgaitas kuģus speciālo spēku pastiprināšanai.

Plānojot militārās tehnikas iegādes par vairākiem miljardiem dolāru, tiek izvērtēta arī BS personālsastāva būtiska samazināšana. Patlaban Itālijas BS dien 190 000 karavīru, un to skaitu paredzēts samazināt līdz 150 000. Taču militārie analītiķi brīdina, ka tuvākajā nākotnē uzturēšanas izmaksu regulāra deficīta dēļ var nākties armijas personālsastāvu samazināt līdz 130 000—140 000 karavīru.

Itālijas BS KKM «Freccia».

Nākotnē būs iespējama kuģu apgāde no okeānu dziļēm

Mūsdienās jūras spēku klātbūtne dažādos pasaules punktos ir salīdzinoši ierobežota, jo peldlīdzekļu ilgstoša atrašanās tālu no apgādes punktiem izmaksā ļoti dārgi, un tas ir sarežģīts process. Lai mazinātu šos izdevumus, jūras spēki mēģina vairāk funkciju nodot dažādiem bezpilota aparātiem. Taču ir nepieciešama sarežģīta loģistikas shēma šo aparātu nogādāšanai uz operācijas norises vietu un savākšanai pēc uzdevuma izpildes. Rezultātā bezpilota tehnikas lietderības koeficients būtiski mazinās.

Tāpēc ASV Aizsardzības ministrijas perspektīvo pētījumu pārvalde — DARPA (*The Defense Advanced Research Projects Agency*) jau kopš 2013. gada strādā pie inovatīva projekta UFP (*Upward Falling Payloads*). UFP būs iznirstošas dziļūdens glabātavas, kuras varēs gadiem ilgi slepeni atrasties okeāna dzelmē gaidīšanas režīmā un pēc noteiktas komandas iznirt virs ūdens. Izveidojot veselu UFP sistēmu jeb tiklu, varēs visīsākajā termiņā nodrošināt ASV Jūras spēku kuģu apgādi ar daudzām nepieciešamām lietām visattālākajos pasaules okeāna punktos. UFP korpusā droši glabāsies rezerves daļas, degviela, dažādas tehnikas vienības un tamlīdzīga krava. DARPA zinātnieki vēl nav pilnībā izstrādājuši

UFP funkciju aprakstu, tikai norāda, ka dziļūdens glabātava būs pilnībā autonomas vienības. Glabātavām būs ilgtermiņā jāiztur liels ūdens spiediens, atrodoties tā sauktajā miega režīmā, bet vajadzības gadījumā pēc kuģa raidīta radiosignāla UFP iznirs virs ūdens.

DARPA analītiķi ir aprēķinājuši, ka gandrīz 50% no visām pasaules jūrām un okeāniem ir dziļāki par 4000 m. Ja glabātavas atrastos šādā dziļumā vai dziļāk, tās nevarētu atklāt nedz nejausi civilie nirēji, nedz potenciālais pretinieks. Lai UFP izvietošana būtu maksimāli slepena, tās uz konkrētām vietām okeānā tiks nogādātas ne tikai ar kuģiem, bet arī ar zemūdenēm.

Pēc DARPA zinātnieku teiktā, ir vēl daži UFP izmantošanas varianti, piemēram, UFP varētu kalpot kā glābšanas kapsulas katastrofās cietušajiem. Tur varētu izvietot arī spiegošanas aparāturu vai uzglabāt vienreiz vai daudzkārt lietojamās bezpilota izlūkošanas zondes, kuras izlidotu informācijas savākšanai pēc glabātavas pacelšanās virs ūdens līmeņa. Lai gan UFP koncepts nav pilnībā pabeigts, DARPA pārstāvji uzsver, ka šādās glabātavās nav plānots izvietot dārgu tehniku, iekārtas vai ieročus. Pat tad, ja šāda

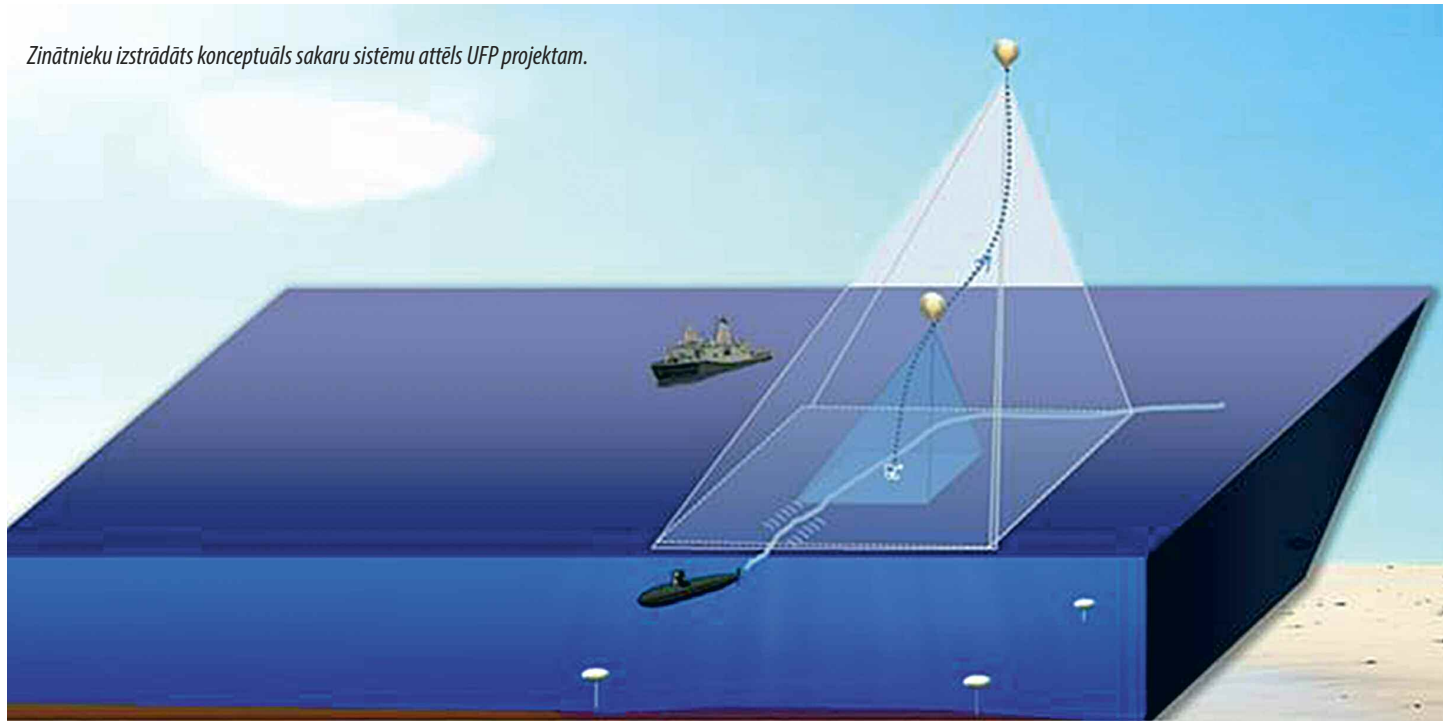
glabātava nonāktu pretinieka rokās, finanšu zaudējumi nebūtu lieli.

Pirms zinātnieki ķersies pie pirmās eksperimentālās dziļūdens glabātavas būves, būs jāatrisina vairākas tehniskās dilemmas. Viena no tām ir saistīta ar izturīga korpusa izveidi, kas varētu daudzus gadus izturēt milzīgo ūdens spiedienu. Otrs izaicinājums ir nodrošināt pietiekamu elektroenerģijas daudzumu, lai UFP sistēmas varētu ilgstoši funkcionēt «miega režīmā». Trešā nopietnā dilemma saistīta ar sakaru sistēmām, jo tām jāspēj droši pārraidīt un saņemt signālus ūdens vidē simtu un, iespējams, tūkstošu kilometru attālumā.

Pirmo UFP pilnslodzes prototipu plānots uzbūvēt 2017. gadā un organizēt tā testēšanu lielā dziļumā. Tuvāko divu gadu laikā tiks konstruētas pirmās glabātavas un tām paredzētās kapsulas, kuras tiks testētas atvieglotos apstākļos. UFP izstrādes projekta izmaksas šogad jau leš 19 miljonu dolāru apmērā. Sākotnēji Pentagons šim projektam piešķīra 12 miljonus dolāru.

*Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi
kapteine Vizma Kalčeva.
Foto — www.darpa.mil.*

Zinātnieku izstrādāts konceptuāls sakaru sistēmu attēls UFP projektam.

Latvijas valsts apbalvojumi 1918—1940

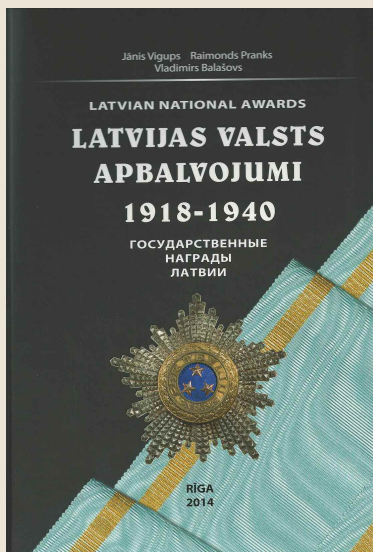
Lai būtu iespējams vairāk uzzināt par valsts apbalvojumiem starpkaru Latvijā, kā arī par Latvijas armijas krūšu nozīmēm un dažādu sabiedrisko organizāciju nozīmēm, aizrautīgu un zinātkāru kolekcionāru grupa lasītāju vērtējumam 2012. gadā nodeva grāmatu «Latvijas armijas krūšu nozīmes 1918 — 1940». 2014. gada nogalē pirmajai grāmatai sekoja nākamā — «Latvijas valsts apbalvojumi 1918 — 1940». Autoru kolektīvs sola šo darbu turpināt.

Jaunajā izdevumā autori centušies aptvert visu informāciju, ko bija iespējams atrast mūsu zemē, kā arī ārzemēs. 1993., 1995. un 1996. gadā izdotajās grāmatās minētā tēma tika apskatīta lielos vilcienos, bet 2014. gada izdevumā ir sniegti daudz detalizētāki materiāli par apbalvojumu tapšanas gaitu, sevišķi tas sakāms par Lāčplēša Kara ordeņa variantiem, materiālu izvēli u.c. Daudz uzzinām par ordeņu un medaļu lenšu krāsu un lentiņu formu. Pēc grāmatas izlasīšanas varam secināt, ka visi ordeņi un medaļas ir atšķirīgi. Sevišķi šīs ziņas noderēs jauniem kolekcionāriem, kuri bieži vien nonāk negodīgu «speciālistu» varā. Grāmatā pirmoreiz plašāk lasāms par tādiem apbalvojumiem

kā «Latvijas un Igaunijas prezidentu apciemojumu medaļa», «Brīvības pieminekļa celšanas piemiņas zīme» un arī «Lāčplēšu svētku 5 un 10 gadu piemiņas žetons». Grāmata ir interesanta arī ar to, ka tajā ievietoti apbalvoto personu saraksti ar ordeņu I un II šķiru, kā arī norādīts apbalvoto skaits. Tas ievērojami nosaka šī apbalvojuma vērtību kolekcionāru skatījumā — jo retāks apbalvojums, jo tā vērtība augstāka. Grāmatā ir sniegta informācija arī par firmām, kuras izgatavojušas ordeņus, medaļas un to lentes, kā arī sarakste starp valsts institūcijām un minētajām firmām. Norādītas šo apbalvojumu izgatavošanas izmaksas, kas ļauj salīdzināt, cik apbalvojumi maksāja toreiz un cik tie varētu maksāt tagad.

Jaunā grāmata ir liels pienesums Latvijas kultūras vēsturē. Un mēs varam būt lepni, ka starpkaru Latvijā bija izcili metālmākslas meistari, kas spēja īstenot tiem laikiem sarežģītus projektus, kuru autoru vidū bija tādi slaveni mākslinieki kā Gustavs Šķilters, Herberts Mangolds un Jānis Liberts.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

DAILES TEĀTRIS

2015. GADA MARTS

Lielā zāle

- 1. Sv. 15.00** IZRAIDĪTIE ****
2. P.
3. O.
4. T.
5. C. **19.00** SAULES BĒRNI
6. P. **19.00** BOVARĪ KUNDZE
7. S. **18.00** BOVARĪ KUNDZE
- 8. Sv.**
9. P.
10. O. **19.00** BOVARĪ KUNDZE
11. T. **19.00** FINITA LA COMEDIA!
12. C. **19.00** SAULES BĒRNI
13. P. **19.00** SAULES BĒRNI
14. S. **15.00** AR VĪRU NAV VIEGLI **
- 15. Sv.**
16. P.
17. O.
18. T.
19. C.
20. P. **19.00** KĀDS PĀRLAIDĀS PĀR DZEGUZES LIGZDU **Pirmizrāde!**
21. S. **18.00** KĀDS PĀRLAIDĀS PĀR DZEGUZES LIGZDU /1. ab./
- 22. Sv. 18.00** KĀDS PĀRLAIDĀS PĀR DZEGUZES LIGZDU /2. ab./
23. P.
24. O. **18.00** PĪTERS PENS
25. T. **18.00** PĪTERS PENS
26. C. **18.00** PĪTERS PENS
27. P. **19.00** PRIMADONNAS **
28. S. **18.00** ŠEIPINGS ****
- 29. Sv. 18.00** AMADEJSS **
30. P.
31. O. **19.00** KĀDS PĀRLAIDĀS PĀR DZEGUZES LIGZDU /3. ab./

Mazā zāle

- 1. Sv. 15.00** PLIKIE UN PUSPLIKIE **
2. P.
3. O.
4. T.
5. C. **19.00** UGUNSGRĒKI
6. P. **19.00** VAŅA UN SOŅA UN MAŠA UN SPAIKS **
7. S. **18.00** VAŅA UN SOŅA UN MAŠA UN SPAIKS **
- 8. Sv.**
9. P.
10. O.
11. T.
12. C.
13. P. **19.00** UGUNSGRĒKI
14. S.
- 15. Sv.**
16. P.
17. O.
18. T.
19. C.
20. P.
21. S.
- 22. Sv. 18.00** DROŠI KĀ TANKĀ **Pirmizrāde!**
23. P.
24. O. **19.00** DIVI KAPTEIŅI
25. T. **19.00** DIVI KAPTEIŅI
26. C. **19.00** DIVI KAPTEIŅI
27. P. **19.00** VECPUIŠI UN VECMEITAS
28. S. **18.00** PREILENĪTE
- 29. Sv.**
30. P.
31. O. **19.00** DROŠI KĀ TANKĀ

Kamerzāle

- 1. Sv. 15.00** NAKTS VĒL NAV GALĀ
- 18.00** NAKTS VĒL NAV GALĀ
2. P.
3. O. **19.00** PREZENTĀCIJA
4. T. **19.00** PIRMĀ GRĒKA LĪCIS
5. C. **19.00** PUSSLEPKAVA
6. P. **19.00** VIŠAS VIŅAS GRĀMATAS
7. S. **18.00** LĒNPRĀTĪGĀ
- 8. Sv. 18.00** PICASSO SIEVIEŠS
9. P.
10. O. **19.00** VIŠAS VIŅAS GRĀMATAS **Izrādes "Lēnprātīgā" vietā!**
11. T.
12. C. **19.00** PUSSLEPKAVA
13. P.
14. S.
- 15. Sv.**
16. P.
17. O.
18. T. **19.00** ČUHŅAS JOCIŅI **Pirmizrāde!**
19. C.
20. P. **19.00** VIŠAS VIŅAS GRĀMATAS
21. S. **18.00** VIŠAS VIŅAS GRĀMATAS **PUSSLEPKAVA**
- 22. Sv. 19.00** ČUHŅAS JOCIŅI
23. P.
24. O.
25. T. **19.00** PIRMĀ GRĒKA LĪCIS
26. C. **19.00** MĪLAIS MELIS **Visa zāle 6 EUR!**
27. P. **19.00** BIEDRE ZARIŅA **Visa zāle 6 EUR!**
28. S. **18.00** VIŠAS VIŅAS GRĀMATAS
- 29. Sv. 18.00** LĒNPRĀTĪGĀ
30. P.
31. O. **19.00** ČUHŅAS JOCIŅI

"KĀDS PĀRLAIDĀS PĀR DZEGUZES LIGZDU"

* Repertuārā iespējamais izmaiņas!

Kase: 10.00 - 19.00; Sv. 11.00 - 18.00
Informācija: 67294444, www.dailsteatris.lv
www.bilesparadize.lv

* Pensionāriem - 50% atlaide! ** Pensionāriem un invalīdiem! *** Skolēniem, studentiem, pensionāriem un invalīdiem - 50% atlaide! **** Vidusskolēniem un studentiem - 50% atlaide!

www.facebook.com/zurnalsTevijasSargs
www.sargs.lv

